

CHKD MAY 21 1969

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENTYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

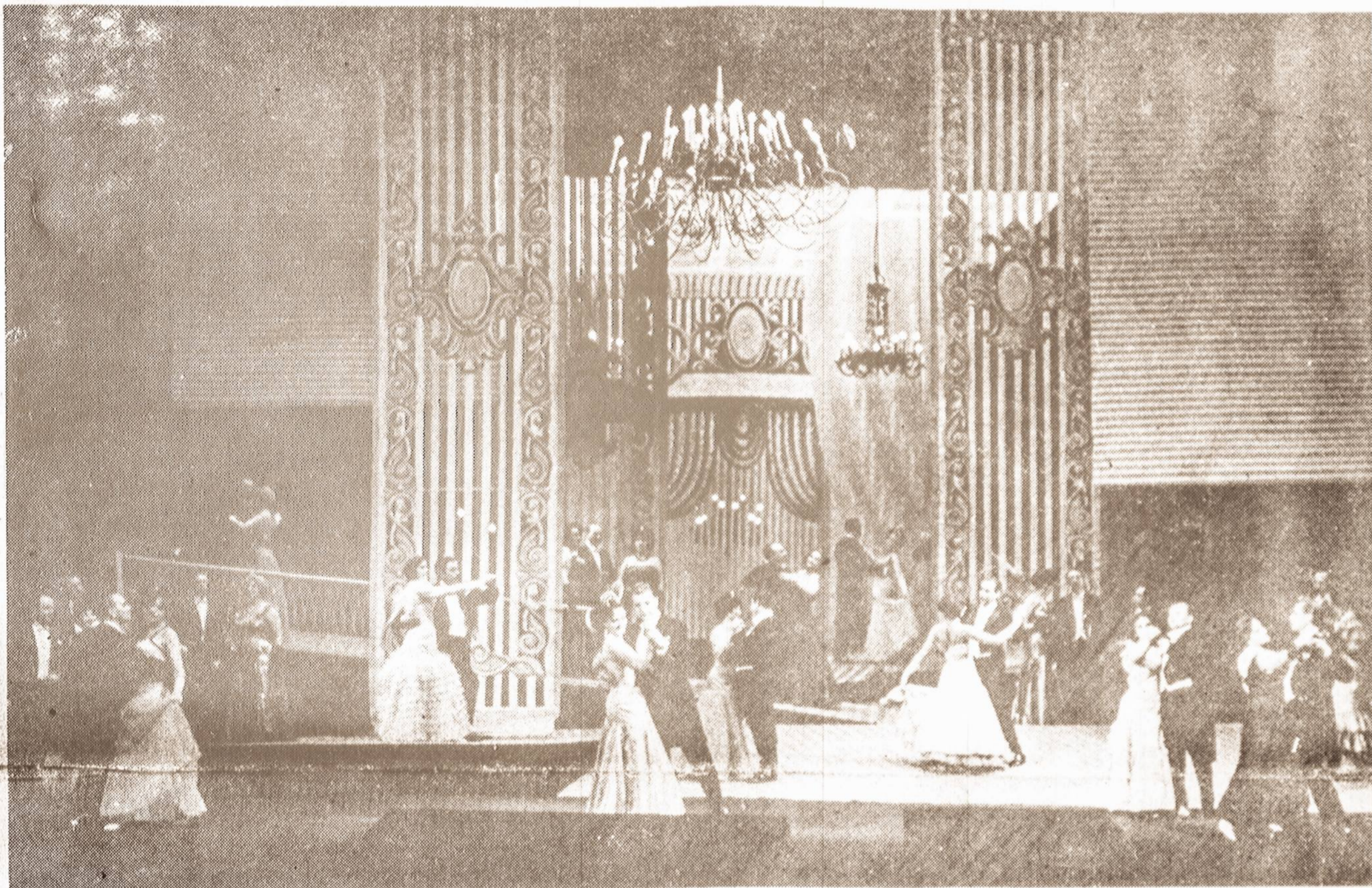
83 M. 7 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. BALANDŽIO (APRIL) 25 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 20 C.

Scena iš Vytauto Klovos naujosios operos "Amerikoniškoji tragedija", kurios premjera įvyko Rygoje, Latvijoje.

Klovos ir Gaidelio operų premjeros

Šių metų balandžio mėnesį lietuviai pasižymėjo muzikiniame pasaulyje dviem stambiais kūriniais.

Lietuvoje gyvenęs Vytautas Klova sukūrė naują operą - "Amerikoniškoji tragedija", kurios premjera įvyko bal. 5 d. Rygoje, Latvijoje, o Amerikoje gyvenęs Julius Gaidelis, savo 60 m. amžiaus sukaktį apvainikavo sukurdamas operą "Dana", kurios spektakliai Chicagoje įvyko bal. 12, 13 ir 19 dienomis.

Vytautas Klova, kaip kompozitorius, Amerikos lietuviams žinomas iš jo anksčiau sukurtų operų, ypač iš "Pilėnų", kuri plokštelėse Amerikoje buvo išleista Eurotone bendrovės V. Tysliavienės iniciatyva.

Operai "Amerikoniškoji tragedija", kompozitoriumi mintį davė Rygos teatro vyr. režisierius Karlis Liepa. Libretą parašė Jonas Mackonis, pagal T. Dreiserio romaną "The American Tragedy".

Premjera įvyko Akademi-niame operos ir baletų teatre Rygoje. Pastatė žymusis latvių režisierius Karlis Liepa ir dir. J. Lindbergas.

Apie operos premjerą iš Vilniaus mums rašoma: "Pastatymas buvo labai turtingas ir puošnus. Pirmieji spektakliai, beveik pusantro tūkstančio žiūrovų salėje, buvo perpildyti ir turėjo didelį pasisekimą. Artistams publika ilgai ir nuširdžiai plojo, o autoriai ir statytojai gavo daug gėlių ir sveikinimų."

Opera buvo pastatyta latvių kalba. Tuo tarpu nežinoma, kada Klovos "Amerikoniškoji tragedija" pasirodys lietuviškoje scenoje.

Juliaus Gaidelio opera "Dana", Marijos Aukšt. Mokyklos salėje, Chicagoje, žiūrovų taip pat buvo perpildyta.

Tai pirmoji Juliaus Gaidelio sukurta opera. Iki šiol jis daugiau reiškėsi simfo-

Kompozitorius Vytautas Klova su žmona Jūrate, kuri gegužės mėnesį atvyksta į Ameriką aplankyti savo brolių ir jo šeimą, gyv. Cleveland, Ohio.

ninės ir kamerinės muzikos kūryboje.

Libretą parašė S. Santvaras. Tematika - DP gyvenimas ir tremtis.

Vadovaujamose rolėse dalyvavo sol. Danutė Stankaitytė, Roma Mastienė, Stasys Baras, buvęs Metropo-

litan Operos solistas Algirdas Brazis ir Jonas Vaznelis. Režisavo P. Maželis ir dirigavo A. Kučiūnas. Dekoracijos dail. A. Kurausko.

Atsiliepiamai apie operą "Dana" įvairūs. Laukiame mūsų bendradarbių recenzijų. Kaip pasakoja muzikai

spektakliuose dalyvavę, tai ši opera būtų labai įdomi, jeigu siužetas nebūtų toks nevykęs.

Nežiūrint kaip tos operos bus įvertintos, reikia pripažinti, kad nuo M. Petrausko laikų, kai jis sukūrė "Birutę", dabartiniai lietuviai kompozitoriai operų kūryboje toli pažengė. Ar nors vienas jų pagarsės pasauliniu mastu, peranksti pranašauti.

Moderniojo Meno Muziejus įsigijo Kezio nuotraukas

Po sėkmingos Algimanto Kezio, S. J. foto darbų parodos Pacem in Terris galerijoje, Dag Hammarskjöld Plaza, New Yorke, Moderniojo Meno Galerija (Museum of Modern Art) įsigijo tris jo foto kūrinius savo permanentiškai kolekcijai.

Tai didelis laimėjimas A. Keziui ir lietuviams. Bet visa tai nebūtų įvykę, jei Helen Vyzitūtė-Kulber šiuo atveju nebūtų pasidaravusi.

Kaip Vyčių specialių įvykių pirmininkė, ji suorganizavo Kezio foto parodą, sukviėtė meno galerijų atstovus, foto žurnalų redaktorių ir visų tautybių foto mėgėjų. Parodoje buvo išstatyti 60 A. Kezio foto darbų. Lankytojų buvo 1,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

PROF. DR. A. TELYČĖNAS Lietuvos Onkologijos Instituto vedėjas, nusipelnęs išradėjas, šiuo metu lankosi Amerikoje. Atvyko kaip mokslininkas, kviečiamas amerikiečių mokslo įstaigų.

Po savaitę, dvi ir tris, buvo ir tebėra šių Amerikos įstaigų svečiui: New Yorke - Sloan Ketlering Institute for Cancer nuo balandžio 12 iki 20; Bostone - dr. Edward Murray globoje, Children's Medical Center nuo bal. 21 iki 27; Philadelphijoje Fox Close Institute for Cancer Research nuo bal. 28 iki geg. 4; Detroite - Institute of Cancer Research praleis net 3 savaites - nuo geg. 5 iki 25; Buffalo, N.Y. Rosewell Park Institute nuo geg. 26 iki birželio 1, Washington, D. C. globoje Bethesda, Md. National Cancer Institute, apie 3 savaites, nuo birželio 8 iki 14. Iš New Yorke į Vilnių grįžta birželio 15.

Ta proga visose kolonijose be amerikiečių mokslininkų, vėžio ligos specialistų, susitinka ir su lietuviais gydytojais ir kitų specialybių žmonėmis.

Svečias lankėsi ir Vienybės redakcijoje. Pasakojo apie Lietuvos specialistų įnašą mokslui ir jų išradimus. Svečias pareiškė, kad kovoje prieš vėžio ligą daugiausiai laimėjimų yra pasiekusios: Tarybų Sąjunga, Jungtinės Amerikos Valstijos, Vokietija, Japonija Anglija ir Prancūzija.

* Birutės Jakubauskaitės nuotraukas paskelbė Buenos Aires madų žurnalas. Ji yra buvusi balerina, ištėkėjusi už Kambodijos ambasadoriaus Orlando Pedragoss Nadal su kuriuo keletą metų gyveno Indijoje, o pernal lankėsi New Yorke. Jos tėvas Andrius Jakubauskas yra parašęs Argentinios Lietuvos Susivienijimo istoriją. Jis yra jaunesnysis brolis Jono Jakubausko, žinomo sporto veikėjo dabar gyvenančio Chicagoje, anksčiau daug metų gyvenusio Brooklyne.

* Dr. Julius Smulkštys, prof. ir valstybinių mokslų skyriaus vedėjas Indiana universitete, Fort Wayne, rašo veikalą apie demokratinį marksizmą.

* LB Hartfordo Apylinkės narių susirinkime išrinkta nauja valdyba: Alfonsas Dzirkas - pirm., Jurgis Kirkutis - vicepirm., Zita Dapkienė - sekr., Vytenis Nemortas - išd., į įvairias komisijas išrinkti: Bronius Kriščiūnas, Adolfas Maslauskas ir Antanas Maslauskas - revizijai, Regina Zlūrienė - socialiniams ir kultūriniam reikalams, J. Kova - švietimo reikalams, Vytautas Raškevičius - jaunimo reikalams.

Liberty Federal Savings & Loan Association

68 metų sukakties proga

**Welcome to L.F.S.
68th Anniversary**

We at Liberty like to spoil and CODDLE our many faithful members with good old-fashioned courtesy and friendly service.

We at Liberty value very highly 'our customers' Loyalty. Therefore we offer a bit of the unusual to commemorate L.F.S. 68th Anniversary.

L.F.S. Birthday is April 29th

When is yours?

Register your Birthday on coupon below, bring or mail it in, you may be a Lucky winner of one of 68 Valuable Prizes.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS
Stenton & Duval 202 N. Broad St.
1625 Wadsworth

Please register my Birthday:

Month _____ Date _____ Year _____

In The 68 Lucky Birthday Drawing

NAME: _____

ADDRESS: _____

PHONE: _____

April 24th to May 16th
(Limited To One Entry Per Person)

HERE'S A SPECIAL-

Since this is NATIONAL COIN WEEK, we offer to all who open a Savings Account of \$100. or more, a "Coin Set" of U.S. obsolete Silver Coins - and an Indian Head Penny (out of circulation). This collection is not only a Valuable, fine gift, but a memento of a by-gone era. Each set is hand-set in a hard plastic case. Coin Sets on display at all 3 offices

NOW THROUGH MAY - WILL BE ANNIVERSARY APPRECIATION DAYS!

\$100.00
New Account

\$50.00
New Account

TAKE ADVANTAGE OF THE ANNIVERSARY OFFERS!

Liberty Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

Main Office
202 N. BROAD ST.
LO 7-1480

Branch Office
STENTON AVE. & DUVAL
LI 8-3900

Branch Office
1625 WADSWORTH AVE.
CH 8-5300

PHILADELPHIA, PA.

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baletmore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Prof. Adomas Varnas su žmona Marija Balzėko Lietuvių Kultūros muziejuje, kur vyko prof. Varno kūrinių paroda. Šis seniausias dar gana stiprus lietuvis dailininkas šiemet sulaukė 90 m. amžiaus.

E. Sulaičio foto

* IRENE NORBUT, chicagietė, skelbia Southwest Herald, pagerbta kaip Woman of the Year už pasidarbavimą Chicago Board of Health.

* MOKYTOJAS JUOZAS KREIVĖNAS iš Cicero, Ill., lituanistinės mokyklos choro vedėjas ir mok. V. Gutauskas Marquette parko lituanistinės mokyklos choro vedėjas daug pasidarbavo savo chorų mokydami LB Chicagos apygardos lituanistinių mokyklų koncertui geg. 4 d.

NAMŲ SAVININKŲ SUSIRINKIMAS

Gegužės 23 Chicagoje, Marquette Hall įvyks svarbus susirinkimas Marquette Park reikalais. Čia gyvena apie 20,000 lietuvių kompaktinėje kolonijoje. Yra ir namų savininkų draugija, kuriai vadovauja J. Bacevičius. Deja, draugijoje nepriklausomos 300 susipratusių lietuvių, kuriems rajono likimas rūpi. Jie kartą per mėnesį posėdžiauja.

Šiam rajonui miestas numatęs pakeitimus. Nežiūrint, kad mokesčiai nuolat keliaimi, nežiūrint, kad po negrų riausių rajonas dar neatsigavo, miestas numatęs čia statyti naują mokyklą ir plaukiojimo baseiną. Bet svarbiausia, numatęs per vidurį Marquette parko pravesti greitkelį, kuris koloniją perskeltų pusiau. Jei tai įvyktų, gali atsitikti taip kaip atsitiko New Yorko lietuviams. Brooklyno Williamsburgo dalyje buvo gyva lietuvių kolonija. Per jos vidurį miestas, nežiūrint protestų, pravedė greitkelį iš Williamsburgo tilto į Long Island. Lietuvišką Grand Street beveik sunaikino. Lietuvių įstaigos nukentėjo, pradėjo veržtis apsigyventi portorikiečiai ir juodukai. Rezultate — lietuvių mažai beliko. Statytas centras — klubas parduotas portorikiečiams, ir tie neišsilaikė. Dabar jame kažkokia valdiška įstaiga. Lituanica Square liko tik Dariaus-Girėno paminklas, o kiek toliau dar veikia dvi lietuvių parapijos ir BALF centras.

Chicagoje veikia apie 200 įvairių tautybių namų savininkų draugijų. Jos tarpusavyje viena kitai gelbsti. Reikėtų ir lietuviams savo organizaciją praplėsti ir pasimokyti iš kitų tautybių, kaip jos sugeba kovoti už savų rajonų išsilaikymą.

* * Baletas "Jūratė ir Kastytis" premjera Chicagoje įvyksta gegužės 17 d., 8 val. vak., Marijos Aukš. Mokyklos Auditorijoje. Muzika J. Gruodžio. Choreografija Birutės Nagienės. Dalyvauja solistė Aldona Stempuzienė ir deklamatorius Leonas Barauskas, Toronto ut-o modernaus meno ansamblis ir Jaunimo Teatras. Simfoninį orkestrą diriguos muz. Darius Lapinskas. Rengia Margutis.

* Lietuvių Rašytojų Draugija \$1,000 literatūrinę premiją už geriausią 1968 knygą paskyrė rašytojui Mykolui Vaitkui už du atsiminimų tomus "Nepriklausomybės saulė", išleista Nidos, Anglijoje. Jury komisiją sudarė K. Bradūnas, P. Gaučys, N. Jankutė-Užubalienė, dr. A. Šešplaukis ir dr. P. Kisielius. Premijos mecenatas Lietuvių Fondas.

* Irena Kulikauskaitė baigė Roosevelt universitetą, įsigydama bakalauro laipsnį socialologijos srityje.

* Dail. Miko Šileikio darbų paroda įvyko Balzėko Lietuvių Kultūros muziejuje Chicagoje. Parodos atidaryme kalbėjo dail. Br. Murinas, kuris apibūdino dailininko Šileikio kūrybinius laimėjimus. Buvo išstatyta per 30 paveikslų. M. Šileikis, gimęs Lietuvoje, į Ameriką atvykęs lankė Bostono Meno mokyklą ir turi Chicagos Meno Instituto diplomą. Jis yra vyresnės kartos Amerikos lietuvis.

* Inž. Kęstutis Kalėda tarnybiniais reikalais atvyko į Chicago iš Bogotos, Kolumbijos. Inžinerijos studijas jis baigęs Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Kolumbijoj su šeima gyvena nuo 1950 m.

* DR. STEPONAS BIEŽIS, nusipelnusiųjų vyresniojo amžiaus Chicagos piliečių pripažintas garbės nariu. Drauge su kitais išrinktaisiais, bus pagerbtas Chicago City Chambers geg. 20.

* Amerikos Lietuvių Tarybos centro valdybos posėdyje Chicagoje, nutarta VLIKui paskirti \$5,000 iš Vasario 16 minėjimo surinktų aukų. Perna ALTas perdavė VLIKui \$10,000.

Saulius Kuprys, Cicero vysk. M. Valančiaus moksleivių ateitininkų kuopos pirm., kalba Šios kuopos metinėje šventėje, sutraukusi 200 žmonių, kurie matė gražų jaunųjų ateitininkų meninį pasirodymą.

E. Sulaičio foto

Dr. Jonas Damijonaitis (3 iš k.) su žmona Elena ir sūnum Julium ir dr. Genė Zavadzkienė viesėdami Buenos Aires aplankė Vl. B. Survilu madų saloną ir kitas lietuvių istaigas. Susipažino su A. L. Balso redaktorium K. Norkum ir leidėjais O. P. Ožinskais. Nuotraukoje svečiai matomi Survilų madų salone. Jie čia atvyko iš New Yorko per Intrav agentūrą.

P. Ožinsko foto

W. RASK RASČIAUSKO VADOVAUJAMA ESKURSISIJA! Vilnių, Rygą, Maskvą ir Romą iš New Yorko išskrenda gegužės 26 d. American Travel Service, kurio prezidentu yra W. Rask; sutvarko dokumentus ir parūpina bilietus.

PODAROGIFTS, INC.

GEROS NAUJIENOS! PUKIOS DOVANOS!

MES VĖL PRIIMAME UZSAKYMUS SALDYTUVAMS:

SALDYTUVAI

2181 Zil-Moskva 240	Ltr.\$236.32
2182 Oka-3 200 Ltr.	\$212.11
2183 Yuryzan 175	Ltr.\$196.00
2184 Orsk (KX-0100)	120 Ltr.\$191.89
2185 Minsk-2 119	Ltr.\$169.67
2186 Biryusa 160	Ltr.\$191.89
2187 Mir 125 Ltr.	\$161.56
2188 Saratov 2,	85 Ltr.\$111.11
2189 Dnepr ar Donbas,	165 Ltr.\$151.56

MOTOCIKLAI MOTORINIAI SKUTERIAI MOTORINIAI DVIRAČIAI

MOTOCIKLAI

2111 Ural-2 M-63 U su šoniniu automobiliu	\$771.60
2112 K-750 M su šoniniu automobiliu	\$740.74
2113 Jupiter-IŽ -2 su šoniniu automob.	\$377.11
2114 Jupiter IŽ	\$270.89
2115 IZH-Planeta su dviem sėdynėm	\$258.33
2116 Voskhold su dviem sėdynėm	\$203.32
2117 M-105, 1 cilindras, 7 H.P., 123.5 c.c.	\$145.83

MOTORINIAI SKUTERIAI ir MOTORINIAI DVIRAČIAI

2121 Tula-tourist,	10 H.P., 199 c.c.	\$225.00
2122 Viatka-VP-150 M,	6 H.P., 148 c.c.	\$145.89
2123 Riga-3, 2 H.P.,	55 c.c.	\$ 79.22

Pristatoma TUOJAU — skubinkite savo užsakymus į

PODAROGIFTS, INC.

220 PARK AVENUE SOUTH
NEW YORK, N. Y. 10003

212-228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45th Street, New York, N.Y. 10036
Tel.: 212 CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių.
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY,
Inc.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel.: 212 581-6590 581-7729

arba į bet kurį jų skyrių.
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 WA 5-3455

JUOZO BANDŽIUKO Baras ir Restoranas

Čia vaišinsiesi ir vaišinsi ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS — ŠOKIAI

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštas in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyaliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. Telephone Applegack 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyaliava; Senior Editor: V. auzas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Salaitis. Entered as Second Class Matter October 29, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Lietuviai būdami, poeto Kiršos žodžiais, "vyrai nuo žagrės", pobūdyje turi stiprų kaimiečio polinkį — pavydėti savo labiau prasisiekusiems broliams. Todėl mes dažnai vienas kitą be reikalo "pavalkiojame." Tačiau, žagrininko pobūdyje esama ir atkaklaus ryžto, kurį kovoje dėl nepriklausomos Lietuvos nušviečia vokiečių istorikas Fischer, Vienybėje apie Lietuvos Tarybos atsiradimą ir jos kovas su Vokietijos generolais ir ministrais, siekusiais Lietuvą įrašyti į Vokietiją. Tiesa, lietuviams tada atėjo nepriklausomybė, kai Vokietija ir Rusija pirmojo pasaulinio karo pabaigoj buvo sutriuškintos.

* * * *

Lietuvoje cenzūra, o Amerikoje veiksmų įsakai trukdo Amerikos lietuviams pastebėti, kad, gyvendami didrusių okupaciją, lietuvių Lietuvoje be abejo, prieinamais sumaniais būdais ir šiandien nurungia okupacijos neigiamybes, kaip Smetona, Stulginskas, Klimas ir Kairys nurungdavo generolą Ludendorfą ir Berlyno ministrus. Mums vis įkalbinėjama "iš aukšto" žiūrėti ką Lietuvoje dabartiniai lietuvių nuveikia, todėl daugelis per medžius — nepamato miško.

* * * *

Šiuo atveju įdomi ukraino, politinių mokslų profesorius Delaware u-te, Jaroslavo Bilinskio studija Education of the Non-Russian Peoples in the USSR, 1917-1967: An Essay, kurią Amerikos slavistų draugijos organas Slavic Review paskelbė (1968 m. 3 nr.). Kai mūsų neapdairūsis VLIKas ruošia eilę brošiūrėlių apie Lietuvos rusinimą, o prof. Bilinskis rašo:

"Baigsiu keliomis pastabomis apie rusinimo pažangą Baltijos valstybėse. Lietuvos atveju turime labai smulkmenišką medžiagą 1953-1966 metų laikotarpiui (medžiaga išleista Vilniuje 1964 ir 1966 metais rusų kalba). Statistika rodo nedidelį sumažėjimą lietuvišką mokyklą lankančiųjų — nuo 83,4 1953 metais į 82,6 nuošimčių 1966 m. Šiuo laikotarpiu pastebime, palyginti, didesnę padaugėjimą rusiškai mokomųjų — nuo 10,1 iki 12,6 nuošimčių. Tačiau, pastebime žymų sumažėjimą lenkiškai apmokomųjų: nuo 6,5 iki 4,8 nuošimčių. Lietuvos gyventojų, o rusai 8,5 (tiek pat ir lenkai — 8,5) neatrodo, kad švietimo srityje Lietuvos mokykloms rusinimas būtų problema. Atrodo, kad veikia lenkų silpninimas."

* * * *

Prof. Bilinskis pasakoja: "Rusinimas per mokyklą neatrodo dideliu pavojumi nei Latvijai nei Estijai.

Profesorius Vardys (straipsniu Baltic Peoples, Problems of Communism žurnale, 1967 m. 5 nr.) nurodo, kad, po pakartotinių Lietuvos, Latvijos ir Estijos vadų pareiškimų, 1965 m. rugpjūtyje Maskva leido pasilaikyti jau įsigyvenusią 11-kos metų pradinę-vidurinę švietimo sistemą, kuomet visos kitos mokyklos Sovietijoje, įimant ir rusiškąsias Baltijos valstybėse, buvo sugrąžintos į 10 metų sistemą. Tokiu būdu, kol šis išsiskyrimas gyvuos,

Tęsiama 5 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

RAGUS SURĖMUS SU V. TRUMPA

-- Nesvetimas man šis keleivis: prieš kelis metus jis jau kartą pro čia praėjo. Zaratustra vadinosi jis; bet jis ir pasikeitė. Anąkart tu nešiesi į kalną savo pelenus: gal šiandien tu jau nori ugnį į slėnius nešti?

Taip tarė Zaratustra.

Tai prisiminiau, paskaitęs Vienybėje (š. m. 4 nr.) Vinco Trumpos nustebimą apie pasikeitusių Girnakalį. Ne tik viršžmogiai, bet ir kiekvienas paprastųjų nešamės ir ugnies ir pelenų. Kas nešasi ugnies, neišvengiamai nubarsto ir pelenų.

V. Trumpą gerbiu, jo rašiniams domiuosi. Nustačiau, kad jis barstosi pelenais, gautais iš tariamo sudeginimo lietuvių tautos dabarties ryšių su praeitimi. Bergi V. Trumpa tvirtai išpažįsta tikėjimą naują Lietuvą. Tai gan gražu, nes be tikėjimo į naują Lietuvą nebūtų buvę nei tautinio atgimimo, nei 1918-1940 metų Lietuvos. Jei pradžioje tikėjimą, tai nepriklausomos Lietuvos nebus. Tik V. Trumpos tikėjimas labai skiriasi nuo tradicinio lietuvių tikėjimo, kurį išpažįstame su nurodymu:

-- Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia. --

2.

-- Istorikas niekada nereiškia nei lietuviškos, nei lenkiškos, nei vokiškos pažiūros... Jam terūpi istorinė tiesa... (V. Trumpa). --

Ši kalambūra apie objektyvią istoriją jau seniai (ir ne vieną kartą) girdėjau, bet ja netiklu, nes tikrovė rodo ką kita. Nėra reikalo sustoti prie tokių šarlataniškų reiškinų, kaip tūlas načių istorikas, įrodinėjęs buvus ne Vytauto Didžiojo valstybės, o tik bandyti būrių veikimą, kuri tramdė kilnūs ir paslaukoję ordeno broliai. Nesinori geru žodžiu minėti ir lenkų W. Wielhorski -- ne už dvi pakenčiamesnes Lietuvos geografijos studijas, bet už tokius darbus, kaip "studija" apie Adomo Mickevičiaus kilmę (rinkiny "Prace zebrane", psl. 101-112, London, 1958). Kalbėjime apie pačius sąžiningiausias ir moksliausias istorikus, kuriems tikrai tik "istorinė tiesa" terūpi. Bet ir šie priklauso kuriai nors tautai, turi savo individualią ir neobjektyvią aplinką, gimtąją kalbą, individualiai lankytą mokyklą ir t. t.

Istorinės tiesos beleškant, nelengva išsinešti iš savo vietos ir iš savo laiko. Dar nebuvo tokios istorijos, kurią ateinančios kartos nemėgintų iš naujo perrašyti. Zmogus tėra tik žmogiškai objektyvus.

Egzistuoja gero lygio (beveik objektyvi) vokiška, lenkiška, buržuazinė ir daug visokių kitokių istorijų. Nėra reikalo kurti mito, būk jos esančios nei vokiškos, nei lenkiškos, nei kitokios. Vietoj šio mito, lietuvių reikalingi geros lietuviškos istorijos. Tiesa, rimti lenkų ir rusų Lietuvos istorijos darbai žymiai skatlingesni už tokius pat lietuvių darbus. Anų darbų rimtumas tik išryškina nelengvą lietuvių uždavinį ne mažiau rimtai žiūrėti į savos istorijos reikalus.

3.

-- Palieku Girnakalio tikėjimui dėl valstybės atstatymo. Istorikai ligi šiol niekas nieko neatstatė... (V. Trumpa).

Šis griežtas scholastinio pobūdžio teigimas neatitinka istorinės tikrovės. Senasis Egiptas daugelį kartų griuvo, kėlėsi, vergėsi, laisvinosi ir t. t. O dabar, ilgesnėje laiko perspektyvoje, turime vientisą senosio Egipto istoriją. Mat, buvo tauta, kurios gyvenimas baigėsi ne su valstybinėmis formomis, bet su jos pačios mirtimi. Ar istorijoje atstatoma ar neatstatoma, -- ši "problema" susidaro iš žodžiais žaidimo.

-- ... Girnakaliui prof. M. Roemeris, tur būt, joks autoritetas... -- (V. Trumpa). Ir vėl V. Trumpa susipainioja: prof. M. Roemeris gi buvo ne istorikas, o teisininkas. Teisiniu požiūriu, 1795 metais senoji valstybė jau galutinai nustojo egzistavusi (gal ji teisiniu požiūriu nebuvo valstybė jau nuo 1569 metų Liublino unijos!). Teisininkas dėl mirusiųjų palikimo ieško testamentą, o niekada nelaukia mirusiojo atbundant.

Deja, pagerbiant net ir garbingo teisininko prof. M. Roemerio istorines reveliacijas, vis tiek nereikia pamiršti, kad valstybių santykiai tvarkosi jėgos ir teisės kompromisų 1918 metų vasario 16 akte ir po jo sekuslame valstybės atstatyme matome teisės ir jėgos derinį. Nežlūrint teisių, Vilnius Lietuvai tik tiek priklausė, kiek Lietuva turėjo jėgos tai teisei apginti.

4.

Nepriklausomos Lietuvos gyvenimas be Vilniaus buvo rimtas bandymas sukurti Lietuvos valstybę kaip naują reiškinį Europos žemėlapyje. Atskirti nuo visų praeity Lietuvos valstybėje buvusių kultūros centrų, net neprieidami prie savo krašto archyvų, lietuvių su savo "Mes be Vilniaus nenurimsim!" gal net nesąmoningai, bet išreiškė ne tik savo žemių atgavimo klausimą, bet ir ryšio su praeitimi ilgesį.

Odisejoje skaitome, kaip ragana grupę graikų buvo pavertusi kiaulėmis. Naujųjų laikų nepriklausoma mūsų tauta buvo verčiama bekonų augintojais. Šis bandymas baigėsi ir tragiškai ir komiškai. Bandymas nepavyko. Lietuvių atgautame Vilniuje aiškiai pajutome tebesant gyvą ryšį su praeitimi. Dabar Lietuvoje besireiškias tikras lietuviškos kultūros renesansas aiškintinas ne vien santvarkos pasikeitimu.

Charakteringa, kad nepriklausomoje Lietuvoje mūsų kultūros sričių istorija buvo mėgiama pradėti tautiniu atgimimu, XIX amžiaus antrąją pusę. Gi dabar dailės, teatro, muzikos ir kt. istorijos jau susirišo su ana istorine Lietuva. Tai rodo, jog keičiasi tik formos, o Lietuva ir lietuvių tauta tebegyvena tuo pačiu, daugelį amžių trunkančiu, gyvybės pulsui.

5.

-- Be reikalo, man atrodo, Girnakalis perkūnais svaidsosi ir ant telšiško M. Brenšteino, kuris parašė puikias monografijas apie D. Pošką... (V. Trumpa). --

Jei priminiau vieną M. Brenšteino paskaitą, tai užtikrinu, kad tik apie tą M. Brenšteino darbėlį ir pasisakiau. Tas priminimas į perkūnus nepanašus. O puikia M. Brenšteino monografija ir aš gėrėjaisi dar Vilniuje antrojo pasaulinio karo metu. Už tai dabar žinau, kad Lietuvių Enciklopedija III tome pateikė ne pilną tos monografijos antraštę (turi būti "Dionizy Paszkiewicz, pisarz polsko-litewski na Zmudzi w pierwszej polowie XIX wieku"). Monografija gera, bet, manding, per daug polska.

6.

Griežtai protestuoju prieš bandymus man priskirti ne mano pažiūras. Kai kur esu laikomas maskolberniu. Kągi, tai duoda pagrindo tuos iš "kai kur" laikyti pakvaišėliais. V. Trumpa įtarla mane esant načiu, niekinant latvius ir estus. Užtikrinu, kad latvius su estais laikau ne mažiau vertingais už lietuvius, nesu načis. Latviai su estais taip pat turi savo istorijas, bet be tokių garsių kunigaikščių, kaip lietuvių. Garsių kunigaikščių neturėjimas anų mūsų kaimynų nežemina, bet aš vis negaliu išgalvos išmesti savo laiku girdėtos prof. Igno Jonyno pastabėlės apie senaisiais amžiais latvių teritorijoje buvusias dvi pilies -- Koknežę ir Gercigą, kurios, esą, buvusios rusiškos, o dabar latviai nori savo istoriją jomis praturtinti kaip latviškoms.

Mano žiniomis, nežlūrint danų ir švedų, vokiečių bei rusų, latviai su estais neturi pagrindo pūstis savo praeities valstybine dīdybe. Bet jie neturi ir klausimo, ar jie savo valstybes atstatė ar naujas sukūrė. Ir estų ir latvių išlaikytas glaudus ir nepertrauktas ryšys su praeitimi. Na, bet tai jau ne mūsų problemos.

Emigracijoje mėgstama daug kas pervertinti ir nuvertinti. Pvz., reikia žinoti tiesą apie dr. V. Kudirkos gyvenimą, bet būti subrendusiam to gyvenimo nenusigąsti. Koklame jaunimo žurnale dažnai drąsuoliai kritiškai susipainioja savo pačių tinkluose ir vietoj žuvų gauda objektyvumo varles.

Tęsiama 5 psl.

Lietuvių, latvių ir estų mokyklos savo mokiniams duos po vieną pridėtinį mokymosi metų, geriau juos paruošdamos stoti į aukštesnes mokyklas."

* * * *

Stojant į aukštesnias mokyklas jau veikia sociologijos principas: "Žmogus ieško kur geriau." Sovietijoje valstybinė kalba yra rusų, kaip Amerikoje anglų. Lietuvių jaunimas (ir, be abejo, jam prasisiekti norį tėvai) susiduria su klausimu, su kuriuo Amerikos lietuviai savo šimto metų išeivijos gyvenime nesųki susidūrė ir dar susiduria: "Su lietuvių kalba kur nueisi?" Todėl Lietuvoje, gali būti, vyksta šioks toks "savanoris" rusinimas, kokį prof. Vardys pastebėjo Kazakstane, sakdamas: "Turime pripažinti, kad mokinių skaičius rusiškose mokyklose pagausėjo ne vien dėlto, kad spaudė komisarai."

* * * *

Kadangi į viršūnes Sovietijos valstybėje neprasiūsi be aukštesniojo mokslo, o to mokslo neįgysi nemokėdamas gerai rusų valstybinės kalbos (kaip Amerikoje nemokėdamas anglų), nesunku pateisinti ne rusiškųjų Sovietijos tautų (kurios sudaro 45-tą gyventojų nuošimtį) jaunimo siekimą gerai mokėti valstybinę susisiekimo kalbą. Prof. Bilinskis didrusių statistikose rado faktų, kad į aukštesnias mokyklas bei universitetus Maskvoje ar Leningrade priimant, studentai atrenkami ne pagal gabumus, bet pagal jų tautybę ir jos nuošimtį valstybėje.

* * * *

Harvardo u-to prof. Richard Pipes, keleto gerų veikalų apie Sovietiją autorius, straipsniu Forces of Nationalism, Problems of Communism žurnale (1964 m. 1 nr.) rašė:

"Kalba, aišku, tėra viena kelių tautybės gaivumo požymių, todėl nebūtų sveika vieni ją pasiremiant daryti išvedžiojimus. Tačiau, ji svarbus požymis. Pametimas vienos kalbos, priėmimas kitos, gali būti, yra vienas dramatiškiausių reiškiinių, kada vyksta tautinės priklausomybės keitimas. Kadangi tokio keitimosi nevyksta svarbiausiose Sovietijos parubežio tautose, tie, kurie šioms tautoms numato gana greitą išsilyjeimą į bendrą sovietinę 'tautybę', kada svarsto sovietinių tautų likimą turi pristatyti mums įrodymus."

* * * *

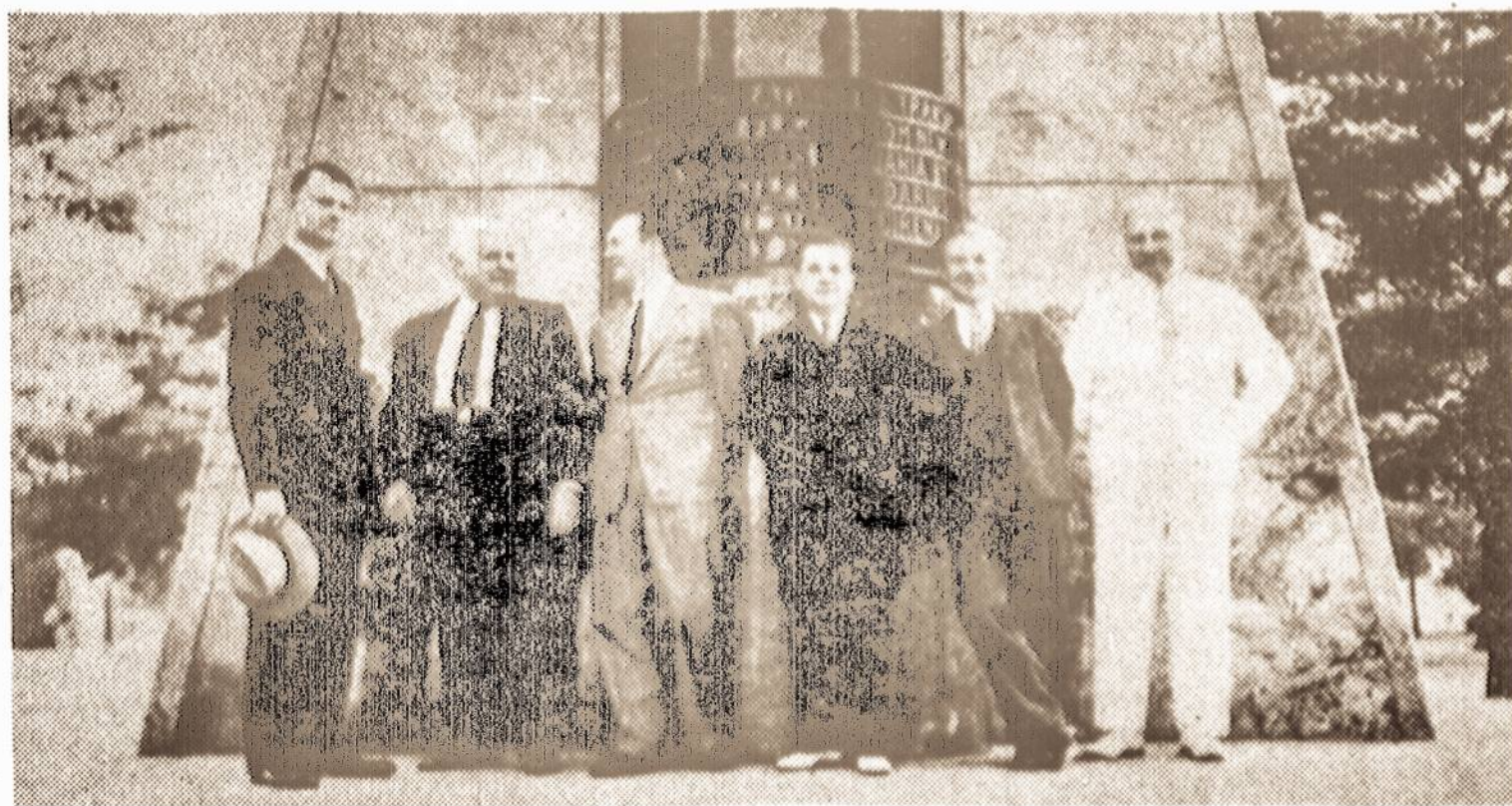
Amerikoje gyvenančios lietuvių "rusina", o lietuviai Lietuvoje tautą neša į ateitį, pradinį, vidurinį, o dažnai ir aukštąjį mokslą jaunimui teikdami vis toliau tebevystomą lietuvių kalbą. Mūsų kalbininkai išeivijoje jau numarino leistą bekraujį laikraštėlį, nes ir patys be tautinio kraujo, o Lietuvoje eina du geri lietuvių kalba besirūpinę žurnalai, nekalbant apie didįjį žodyną. Gabespieji tautos nariai palaipsniui, pagal nelemtas kvotas, įeina į Sovietijos viršūnes, nekalbant apie viršūnes vietinėje respublikoj.

Statistika pasiremdamas, prof. Bilinskis nurodo, kad lietuviai, sudarę 1.11 gyventojų nuošimtį Sovietijoje 1959 metais, aukštesiose mokyklose 1966 m. turėjo 42,800 studentų (1.11 nuošimčių visų Sovietijoje), akademikų 1965 m. turėjo 5,700 (0.86 nuoš.), pareigūnų su aukštesniu mokslu 1964 m. įmonėse dirbo 40,100 (0.86 nuoš.). Įdomu, kad šių pareigūnų (inžinierių ir tam panašiai) pusė buvo moterys.

Iš kairės ir iš dešinės Atkelta iš 4 psl.

Taigi, visumoje istorijos mokslo objektyvumas yra ribotas. Toliau - jei ne visiškai atsikūrimai, tai bent tam tikri atgimimai istorijoje tikrai galimi. Valstybių gyvenime teisiniai principai turi ribotos vertės, nereikia jų pervertinti. 1918 metais lietuviai atkūrė savo valstybę, nors tai teisiškai ir neįmanoma. Tikime, kad ir ateity dar bent kartą bus atkurta Lietuvos valstybė. Ir jei į tą valstybę sugrįš koks dabartinių diplomatų palikuonis, teisininkai turės pagrindo sakyti, kad atsikūrė, bet istoriškai atsikūrimas galės būti įmanomas ir be diplomatijos šefo įgaliojimų.

VIENYBĖ, 1969 m. balandžio 25 d.

IŠ PRAEITIES. Prie Dariaus-Girėno paminklo Chicagoje, atidarymo proga. Stovi Vienybės red. Juozas Tysliava, komp. Antanas Vanaigaitis, Vienybės red. Jonas Valaitis, Dirvos Kazys S. Karpius, Domininkas Klinga ir Albinas Trečiokas. Visi uoliai dirbo skridimui aukas sukelti ir padėjo paminklus didvyriams statyti.

Lietuva vokiečio

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

istoriko akimis

Mūsų Enciklopedijoje pasakojama, kad Pro Lituania septyni numeriai išėjo Paryžiuje, 1915 m. išėjo 3 numeriai, 1916-1918 metais po 12 numerių kasmet. Į Šveicariją perkelti vertusi paaštrėjusi Prancūzų karo cenzūra, kuriai, tur būt, buvo nemalonus Gabrio reiškinimas Lietuvos autonomijos, ar siekimai atsimesti iš imperijos. Vokiečių kalba 1916 m. (gegužės m.) padėta leisti Litauen, kurio pirmais metais išėjo 8 numeriai, 1917-1918 metais po 12 numerių. Paskutinis 1918 metų numeris, tačiau, pasirodė pavėluotai 1919 m. vas. 15.

Prof. Fischer, gaila, neįvardina šaltinio apie Gabrio pasirašymą kontraktu su vokiečiais, bet prof. Sennas sako: "Karo metu Gabrys darbavosi Laussannoje, palaikydamas artimus ryšius ir su Vokietijos ir su Alijantų pareigūnais."

Juozas Gabrys Paršaitis

Londone einąs The Slavonic and East European Review skelbė išspausdinsias prof. Senno "Garlawa: a Study in Emigre Intrigue, 1915-1917", kurioje, atrodo, svarstoma Gabrio šio laikotarpio veikla, bet straipsnio dar neteko skaityti.

Bendrai, mūsų istorikai dar nėra nutikslingę visų lietuviškosios tų metų

veiklos smulkmenų ir datų. Kažin, ar yra kur Pro Lituania ir Litauen komplektų?

Wilhelmas Steputaitis buvo Gumbinės apylinkės dvarelių savininkas, vokiečių armijos kavalerijos kapitonas ir Prūsijos landtago atstovas, kur įsirašė lietuviu. Jis 1910 m. Gumbinėje suorganizavo lietuvių draugiją ir jai pirmininkavo. Vokiečių karo valdžia, pradėjusi Kaune 1915 m. leisti lietuvių kalba Dabartį, Steputaitį paskyrė oficialiu redaktorium, kuriuo ir buvo iki 1917 m. Vokiečiai Steputaitį, tokiu būdu, naudojo savo santykiams su lietuvišiais veikėjais.

Prof. Fischer toliau pasakoja: "Išsilaisvinimo nuo carizmo propagandai Gabrys ir Steputaitis gavo lietuvių parašų atsišaukimui steigti - ne rusiškųjų tautų sąjungą - , kurią suorganizavo 1916 m. balandžio mėn., nors gen. Ludendorfas šiaušėsi, nenorėdamas už akių užbėgti tiesioginiam pasijungimui. Jis 1917 m. geg. 2 paskelbė politinių principų šiaurryčių plotui, kur sakė, reikia daryti viską lietuvius palenkinti Vokietijai, o gudus apraminti. Tokiu būdu, lietuviai neprivalėjo būti vokiečiams."

"Tačiau įvykių raida pasaulyje netrukus paliko užpakalyje pastangas nutiesti kelius Lietuvą pasijungti, taip sakant, 'tėviškos' administracijos priemonėmis."

TARPTAUTINĖS SĄLYGOS LIETUVOS TARYBAI ATSIKASTI

I pasaulinis karas iš tikrųjų buvo - A Turning Point in Modern History - kaip vieno istorinių studijų veikalo pavadinimas sako. Posūkis buvo pasauliui, buvo ir lietuvių tautai. Prancūzas rašytojas Valerie tada sprendė: "Karas kirto mirtiną žaidimą žmonijos protui ir suvaitojimas pasiekė visų apsišvietusiųjų žmonių širdis. Visi į ateitį ėmė žiūrėti ne šviesiomis pažangos, bet liudnomis, savimi nebesapitikėjimo akimis."

Bus daugiau

NUSIIMKITE JUODUS AKINIUS

Juozas Mikuckis

Vartydamas kanadiškių "Tėviškės Žiburių" 1968 m. 36, 37, 38 Nr. Nr. puslapius, tarp audringų "Pasaulio Lietuvos Seimo" posėdžių aprašymų, radau montreališko kun. Felikso Jucevičiaus straipsnį "Dabartinė Lietuva iš arti." "Tėviškės Žiburių" redakcija straipsnio pratarėme pažymi, kad F. Jucevičiaus pateikiami drąsūs, atviri pasisakymai.

Aš pats, vedamas patriotinių jausmų, esu atvykęs į Lietuvą ir turėjau progos susipažinti su dabartinės Lietuvos gyvenimu. Pastebėjęs tame straipsnyje daug tendencingai šturkščių užsiuolimų, kurie įželdžia ne vien, jo žodžiais tariamus, "dabartinius tarybinius šeiminkus", bet ir eilinius lietuvius, pasistengsiu išdėstyti savo nuomonę apie tai, kas man žinoma.

Straipsnio "Dabartinė Lietuva iš arti" autorius tvirtai užakcentuoja Lietuvos "visišką priklausomumą nuo Maskvos, neturėjimą jokio savarankiškumo ir nuolatinį rusų kišimą visur". Bet jau sekančioje pastraipoje savo mintį apie "visišką priklausomumą" paneigia, sakydamas: "Aš susidariau įspūdį, kad Lietuva turi dar tam tikrą savivaldos laipsnį".

Feliksas Jucevičius prisipažįsta pirmiau niekada nebuvęs Vilniuje. O Lietuvoje? Tokiu atveju, ką gali kalbėti žmogus apie "rusų nualintą, bespalvą" Lietuvą ir Vilnių?

Pažvelkim į Lietuvą ir Vilnių carizmo ir vėlesniais-lenkų viešpatavimo laikais. Vilniuje lietuviškai kalbančių — tebuvo vos pastebima mažuma.

Pilyis: Vilniaus, Kauno, Trakų, Gedgaudų ir kt., kalbančios apie Lietuvos didžiąją praeitį, buvo užmirštos ir paliktos amžių valiai. Kaip šandien atrodo šios pilys? Pastarąją vasarą aš jose lankiausi, grožėjausi kai kuriose pilyse įrengtais muziejais ir, anot F. Jucevičiaus, turėjau stebėtis, kaip "rusai, okupantai" netrukde atstatyti "bespalvės provincijos" — Lietuvos didybės paminklų. Apsilankiau buvusiam Pažaislio vienuolyne (prie Kauno), kuris yra restauruojamas. Ypač restauruojama bažnyčia-būsimas muziejus. Altoriuje palikti stebuklingoji Madona, kaip muziejinė vertybė, "sustatyti buvę seni suolai ir kt. bažnyčios inventoriai.

Aš pats, su pertraukomis, keletą mėnesių gyvenau "Inturisto" viešbučiuose ir man asmeniškai neteko sutikti paslaugų, malonių tarnautojų, kurie nekaltėtų lietuviškai.

Jei autoriui patiko Varšuvos turistams tarnautojai vien dėl jų "manierų" ir jei jie savo vidinės kultūros stoką užtaiso manieromis, tai Vilniaus viešbučių tarnautojai, nestokodami vidinės kultūros, nereikalingi pigių manierų.

Minėtuose Vilniaus "Inturisto" viešbučiuose, švaros palaikymui, priimamos Vilniaus krašto provincijos moterys, kartais, nelietuviškų šeimų ir, galimas dalykas, ne visos tvirtai mokančios mūsų kalbą. Bet ir su jomis galima lietuviškai susikalbėti.

1910-1912 m. Vilniuje tebuvo keli lietuviai inteligentai: advokatai, inžinieriai, banko tarnautojai su šeimomis ir tarnaitėmis, kalbantys lietuviškai. Visi kiti kalbėjo lenkiškai, rusiškai, žydiškai, o 1918 m. net "lietuvių kariuomenę" Vilniuje organizavo caro generolas (lenkų tautybės) Kondratovič.

Tokia lietuvių padėtis tęsėsi iki 1939-1940 m., kai Vilnius, Tarybų Sąjungos dėka, atiteko Lietuvai ir tik smetoninės vyriausybės įsakymu, "importuota" į Vilnių, Kauno "ministerijų" valdininkija, kariuomenė ir policija, papildė lietuvių skaičių. Visais minėtais metais man teko būti ar gyventi Vilniuje ir todėl, neperdėdamas, galiu tvirtinti, kad lietuvių kalba gatvėje ar kitur buvo retenybė. Lenkų generolui Želigovskui užėmus Vilnių, vėliau ten viešpataujant lenkams ir II-ojo pasaulinio karo metams-vokiečiams, lietuvių klausimo kėlimas buvo užgnaužtas, uždarytos aukštosios mokyklos. Tik pasibaigus karui, Vilniui vėl tapus Lietuvos sostine, pradėtos jame steigti kultūrinės, švietimo ir kitos įstaigos.

Aš išaugintas religinėje šeimoje, grįžęs į Lietuvą domėjausi ir tebesidomiu religija ir, ypač, man artima katalikyste. Kad neveikia eilė bažnyčių-faktas. Kad mažas tikinčiųjų skaičius, taip pat faktas. Lietuva, virš visko iškelia mokslą, kuris tikyboje remiasi dialektika, o ne idealistika. Dialektinis materializmas, arba kitaip — ateizmas (antireliginis mokslas) dėstomas visose aukštosios mokyklose ir jo rezultatas — tūkstančiai netikinčiųjų idealistinei pasaulėžiūrai. Mano amžininkai — religijos šalininkai, negausus ir jų vis mažėjantis skaičius sutalpinamas esamose bažnyčiose.

Bet grįžkime prie tautinės kalbos. Visiškai tikra, kad Vilniuje girdima ne vien lietuvių kalba, kadangi čia gyvena įvairių tautybių žmonės: lenkai, žydai, rusai ir t. t. Tačiau čia nėra privaloma

būtinai mokėti tik lietuvių arba rusų kalbą. Kiek žinoma, Amerikoje nerasime miesto, kur gyventų tik anglų ("Irish") tautybės žmonės ir visi kalbėtų vien anglų kalba. Čia yra šeimų, kurios išgyvenusios Amerikoje apie pusamžį — angliškai vos susikalba.

Kanadoje yra privalomos dvi kalbos: anglų ir prancūzų. Bet tai nereikia, kad Kanada yra Prancūzijos kolonija. Tad kodėl autorius nori Lietuvą padaryti Rusijos provincija? Lietuvis nemokėdamas rusų kalbos nieko nepraranda. Mokyklose rusų kalbos kursas pravedamas lygtagrečiai su bet kuria kita užsienio kalba. O gimnazijose bei aukštosiose mokyklose paskaitos dėstomos lietuvių kalba.

POETAS JUOZAS MIKUCKIS, buvęs Kauno komendantas, gyvenęs Baltimoro, Md., grįžęs į Lietuvą 1967 m., dabar gyvenęs Kaune.

Kad Vilniuje vyrautų absoliučiai lietuvių kalba — istoriškai negalimas faktas, nes greta lietuvių prieauglio didės ir amžiais gyvenančių Vilniuje ir apylinkėse kitų tautų prieauglis su savo specifine kalba.

Įdomu, kaip F. Jucevičius pasielgtų su nekaltančiais lietuviškai? Gal autoriui geriau tikty nekaltančius lietuviškai atsijoti ir izoliuoti tam tikrose stovyklose, kur susilauktų išbandyto Hitlerio naikinimo metodo? Bet kas įvyktų su kitataučiais Amerikoje, Kanadoje, jei šios valstybės tą metodą pritaikytų tuose kraštuose?

Dabartinės Lietuvos samprota nėra nei širdies, nei jausmų, nei kapitalistinio galvojimo diktatas, — rašo autorius.

Norėčiau F. Jucevičių paklausti, kiek širdies ir jausmų buvo įdėta į buvusios Lietuvos "samprotą", sukurtą kapitalistinio diktato pagrindais? Lietuva nėra "iš tikrųjų rusų Tarybų Lietuva", bet yra lietuvių Tarybų Lietuva, nes į tarybas renkami komunistų ir nepartiniai bloko kandidatai Lietuvos respublikos piliečiai.

"Tėviškės Žiburiuose", gavęs progos pasigirti, kuriuos kraštus ir miestus F. Jucevičius aplankęs, iš jų išskyrė: Varšuvą, Zakopaną, Drezdeną, Londoną, Kopenhagą ir kt. Niekur neradęs tokio slėgiančio įspūdžio kaip Lietuvoje, o miestai nė vienas taip liūdnai neatrodė, kaip Vilnius ir Kaunas.

Labai gaila, kad F. Jucevičius Lietuvoje nepastebėjo naujai atstatytų miestų, kurie karo buvo visiškai sugriauti, kaip pvz. Raseiniai, Vilkaviškis, Jonava, Šiauliai, Alytus ir kt. Eilė miestų per pokario metus naujai išplanuoti, užstatyti daugiaaukščiais mūriniais namais, papuošti parkais.

Sutinku, kad autorius matė Vilniuje ar Kaune senų, apgriuusių namų. Miestų valdžia stengiasi statyti naujus, bet susiduria su prieštaraujančiais savininkais, kurie nesutinka dėl jiems už namus siūlomoms kainoms arba nenori keltis į naujus kvartalus. Manau, kad Lietuvoje F. Jucevičius susitiko su "buvusiais žmonėmis", buvusiais aukšto rango valdininkais ar net buvusiais ministrais, kurių veidai atvirai spinduliavo esamos santvarkos nepasitenkinimu ir nesugrąžinimu jų prarastų pozicijų.

F. Jucevičius, Leningradas-Vilnius, vyko tarpautiniu traukiniu ir vėliau iš vieno "rytų" vokiečio sužinojo, kad traukinys pagamintas rytinėje Vokietijoje. Kas čia stebėtino ir nusikalstamo? Juk Lietuva niekada negamino traukinių. Jeigu F. Jucevičius patikrintų tarpvalstybines prekybines sutartis, tai jis gal rastų, kad ne tik traukinys, automobilis, kuriuo jis važiuoja Kanadoje, pagamintas ne vietinės pramonės, bet ir jo dėvimas batas importuotas iš Londono, — Paryžiaus ar net Japonijos.

F. Jucevičiaus "iš arti" Vilniuje, Kaune ir bendrai Lietuvoje mato "dominuojančius skurdą, baimę, neviltį". O aš dar iš arčiau pastebėjau, kad Lietuvoje dominuoja žmonių eilės prie kino teatrų, koncertų salių, restoranų, kavinių ir t. t. Ar tai laikyti skurdo ir baimės pasekmėmis?

Kad F. Jucevičiaus žodžiais — "girtuoklystėliaudies opiumas" — pilnai sutinku. Bet ne vien Lietuva serga ta pragaištingąja liga. Tai viso pasaulio — blogis, rykštė. Visais laikais Lietuvoje, viešojo policija negalėjo užkirsti kelio girtuoklystės plitimui. Nepadėjo administracinės aukštos baudos, nei areštai. Krūmai, raistai buvo užblokuoti "krūminės" gamintojais. Šiandien girtuoklystė plačiai paplitusi Prancūzijoje, Italijoje ir kt., o Amerikoje, ypač negrų tarpe.

Kada Amerikoje buvo įvestas "blaivybės įstatymas", tada individualūs amerikiečiai "savo iniciatyva" ėmėsi masiškai gaminti kenksmingus gėrimus. "Blaivybės įstatymo" rezultatas — tūkstančiai apakusių ir mirusių. To pasekoje, šį įstatymą reikėjo atšaukti. Efektingo ginklo kovoti su girtuoklyste kol kas pasaulyje nėra, nors su ja atkakliai kovoja mokslas, religijos, papročiai.

F. Jucevičius savo straipsnyje sako, kad lietuvis nedrįsta Vilniaus gatvėje kalbėti lietuviškai. Tai netiesa. O kas dėl Lietuvos "ar ji liks gyva ir ar lietuvis atlaikys", niekas į jo klausimą negalėjo atsakyti. Pagyvenęs lietuvis, gal toks, kurį aukščiau minėjau (buvęs aukštas valdininkas) su nepatenkintu veidu tik apsiašarojo, paklaustas kunigas — patraukė pečiais, mat lauks "krikdemų" valdžios. Atsakysiu aš. Jei Lietuvoje būtų dauguma "ašarojančių" ir "traukančių pečiais", ir jei jie valdytų Lietuvą, tai lietuvis neatlaikytų ir Lietuva neišliktų gyva. Šiandien Tarybų Lietuva valdo ir tvarko jaunesniosios kartos rinkieji lietuviai. Pavyzdžiui, į rajonų, miestų darbo žmonių deputatų tarybas renkami komunistų ir nepartinį bloko kandidatai 1918 m., o dauguma 1930-1940 metų ir net 1947 metų gimimo.

"Tėviškės Žiburiuose" straipsnis "Dabartinė Lietuva iš arti", kaip jau minėjau, buvo patalpintas šalia "Pasaulio Lietuvos Seimo" posėdžių apybraižų. Įdomu, kiek seime dalyvaujančių narių buvo tokio jauno amžiaus.

Dabar Lietuvoje išvystyta didžiulė, plati industrializacija ir kaip pripažįsta patsai F. Jucevičius, joje niekada nebuvo tiek fabriky. Iš to aišku, kad tam reikia ir įvairių profilių specialistų. Todėl neuostabu, kad jų tenka priimti iš kitų respublikų.

Tur būt F. Jucevičiui žinoma, kad ir kiti kraštai darbams priima žmones iš kaimyninių valstybių.

Vertėtų padaryti ekskursiją prieš kelias dešimtis metų į buvusios Lietuvos laikus. Tada su įvairių ministerijų aukštais valdininkais, generolais, štabų viršininkais ir net su kariuomenės vadais, buvo sunku susikalbėti lietuviškai, jie ir savo šeimose kalbėdavo tik lenkiškai ar rusiškai. Ir jiems išėjus į atsargą tai netrukde gauti net dideles pensijas.

Jei prisilaikyti F. Jucevičiaus sugestijų, tai fabriky, gamyklų steigimą ir jų eksploataciją tektų atidėti iki priauginsim ir paruošim lietuvių specialistus, darbininkus ir nuo pasaulinio progreso atsiliksime keliasdešimčia metų.

F. Jucevičius tvirtina, kad Lenkijoje krautuvėse maisto matės daugiau, negu Lietuvoje. Su maisto produktais Lenkijoje sunkiau. Ten maisto mažiau ir jis žymiai brangesnis, negu Lietuvoje. Pavyzdžiui kumpio 1 kilogramo Lenkijoje kaina (tarybiniais pinigais) 8 rb., t. y. dvigubai brangiau negu Lietuvoje.

Ką straipsnio "Dabartinė Lietuva iš arti" autorius turi mintyje rašydamas, kad bet kuri Lietuvos kultūros forma tarnauja" tarybinei politikai, Lietuvos rusinimui." Kiek gali Lietuvą surusinti populiari, scenizuota Žemaitės "Marti", Vienolio "Paskenduolė", K. Binkio "Atžalynas" arba išleisti Lazdynų Pelėdos, Maironio, Donelaičio, Baranausko, Valančiaus visi raštai. Teatruose statomos operos pasaulinių klasifikų Strauss, Verdi, Bizet ir t. t.

Skaudu, kad F. Jucevičius į Lietuvą atvyko aiškinti ir ieškoti blogybių. Blogybę galima rasti kiekvienam krašte, kiekvienoje tikyboje, kiekvienoje idėjoje.

Šalia gėrio, egzistuoja ir blogis, šalia meilės, vilties ir tikėjimo — slenka pavydas, kerštas ir apgaulė. Labai norėčiau, kad F. Jucevičius sekantį kartą lankydamasis Lietuvoje nežiūrėtų pro juodus akinius, būtų objektyvus visuose klausimuose, o važiuodamas "tarškančiuose" taksi, neprarastų poetingumo ir geros nuotikos, išvengtų Lietuvos sūnų ir dukrų darbštumą ir karštą meilę tėvynei.

PADĖKIME LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

STIPRINTI LITUANISTINES MOKYKLAS

ZIGMO JANKAUSKO KALBA PASAKYTA PER LB RADIO PROGRAMĄ
PHILADELPHIJOJE. TEKSTĄ PADĖJO PARUOŠTI JUCZAS BUBELIS
IR PROF. DR. JONAS PUZINAS.

Tautinė kultūra yra viena ryškiausių tautinės gyvybės požymių. Kol ji gyva, stipri, tol negresia pavojai būti svetimos kultūros užlėtai.

Tautinei kultūrai silpsiant, tolydžio silpnėja ir tautinė gyvybė.

Tautinė kultūra yra didžiulė tautos vertybė, o kiekviena vertybė visada branginama ir saugoma. Mums, gyvenantiems išsivijoje, viena brangiausiųjų vertybių yra Lietuvos tautos dvasinė kultūra, susiformavusi, šimtmečiais ugdyta ir mums perteikta tėvų bei protėvių iš kartos į kartą. Tą brangų turtą Lietuvai ir mums patiems rūpi ne tik išlaikyti, bet ugdyti, puoselėti ir išlaikyti.

Mes tautinę kultūrą stengiamės išlaikyti ne tikslu -- išsiskirti ar izoliuoti iš kitų. Savo aukšto lygio kultūriniais laimėjimais stengiamės praturtinti ir šio krašto kultūrą.

Normaliose sąlygose valstybės globoja ir remia tautines kultūras besirūpinančioms organizacijoms ir įstaigoms. Bet visai kitokioje padėtyje yra dabartinis Lietuvos išsivijos kultūrinis gyvenimas! Čia išsivijai patys turi rūpintis savo tautinės kultūros išlaikymu, jos ugdyimu, brandinimu.

Turime pasigėrėdami pasakyti, kad lietuviai pasižymi tautos gajumu ir atitrūkusia nuo savo tautos kamieno-Lietuvos-ribų -- kultūrine veikla. Ryškių pavyzdžių yra Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviai. Kai kitų tautų atėiviai greitai įsilieja į amerikinių gyvenimą ir nutausta, tai mūsųose net trečioje kartoje dar tebesiduriame su susipratusiųs lietuviais, tebekalbančiais gražiai lietuviškai. Kai kurios organizacijos, pav. fraternaliniai susivienijimai, jau atšventė net 83 metų veiklos sukaktis! Tėka tik stebėtis, kokia energija mažaraščiai ūkininkaičiai ir tik saujelė šviesesnių lietuvių -- įsteigė ir išaugino įvairiausias organizacijas, parapijas, įsteigė ir leido laikraščius, knygas, nesigallėjo aukų remti visa kita, kas tik buvo surišta su lietuviškos išlaikymu.

Laukui bėgant senųjų imigrantų veiklos gajumas kiek nusilpo. Po antrojo pasaulio

karo, atsiradusi nauja imigrantų banga tą veiklą vėl pagyvino. Bet permažai!

Didžiulį vaidmenį vaidina Lietuvos Bendruomenė, į ją reikia mums visuotinai rikluotis ir joje gyviau veikti.

Daugelyje Lietuvos kolonijų veikia aukšto lygio choral, tautiniai ansambliai (Čiurlionio, Clevelande, Dainavos, Chicagoje, Varpo, Toronte, ir t. t.). Ruošiamos didelės dainų ir tautinių šokių šventės; tokioje Chicagoje net statomos operos, vienur kitur esama stiprių teatrinių sambūrių. Chicagoje suruošti jau net trys kultūros kongresai. Gana plačiai išsišakojo lituanistinių mokyklų tinklas, veikia lituanistinis institutas... Turime gal ir per daug išsikerėjusių spaudą, išleista lietuvių enciklopedija, dabar ruošiamas ir lituanistinė enciklopedija anglų kalba, atliekama daug kitų didelių darbų.

PAVOJAI LIETUVYBEI TEBĖRA DIDELI

Visa tai mus džiugina. Bet rūpesčiams nėra galo. Pavojai lietuvių tėbera dideli ir grėsmingi. Dažnai... dėl pačių tėvų kaltės... vaikai, palikę lituanistines mokyklas, vėliau ir lietuviškąsias organizacijas, tolstano lietuviai. Dažnu atveju -- tampa lietuviai kalbos užuomaršomis, bemoksliais, beveik beraščiais... Tokiems jaunuoliams jau darosi nebesmagu teltis į lietuvių jaunimo organizacijas, o vėliau ir į lietuvių bendruomenę, nes... nebemoka kaip reikiant reikštis ir lietuviškai galvoti; nesugeba net parašyti susirinkimo protokolo, ar sumesti žodį kitą raštui. Jie nebesusigauja ir pagrindiniuose Lietuvos istorijos, Lietuvos literatūros ir kultūros darbuose, nebeseka spaudos ir kitų lietuviškų svarbių reikalų. Todėl ir šio krašto aukštesnėse mokyklose, iškilus Lietuvos reikalus liečiančiam klausimui, nesugeba amerikiečiams suteikti reikiamų informacijų.

Daug mūsų tautinių rūpesčių būtų galima lengvai išspresti, jei turėtume pakankamai lėšų. Lietuvos Bendruomenė, turėdama daugiau

piniginių išteklių, galėtų pasirūpinti atitinkamomis patalpomis jaunimui, naudotis geresnėmis ir patrauklesnėmis lituanistinėmis mokyklomis, knygynėliais, spaudos kampeliais, vaizdingomis mokslo priemonėmis, turėti geresnių mokslui vadovėlių.

Didelė dalimi galėtų prisidėti Lietuvos Bendruomenė, o stambesniems darbams finansuoti -- Lietuvos Fondas, siekias surinkti \$1,000,000 švietimo, mokslo ir kultūros reikalams.

Apie tą lietuvių fondą dauguma žino iš spaudos ir iš radio.

ĮGYVENDINKIME LIETUVIŲ FONDO UŽSIMOJIMUS

Šiuo metu Lietuvos Fondas jau yra sutelkęs daugiau pagrindinio kapitalo. Iš iki šiol gautųjų palūkanų, neličiant pagrindinio kapitalo, jau yra paskyręs \$65,000 lietuvių ugdyti. Augant pagrindiniam kapitalui, kasmet didės ir skirstomoji suma. Kai Lietuvos Fondas pasieks \$1,000,000, tada galės kasmet skirti lietuvių nemaziau \$70,000! Svarbu kiek galint greičiau įgyvendinti Lietuvos Fondo užsimojimus ir tikslą -- 1969 metais suteikti \$1,000,000! Po to pradėsime vėjų Antram milijonui dolerių!

Turime nemažai mokytojų žmonių, einančių aukštą pareigą krašto valdžios tarnyboje, universitetuose, mokytojų, stambiose verslomonėse bei biznieriškose bendrovėse ir kitur. Daug jau yra pralobusių, įsigijusių ar prasimušusių į savo nuosavą verslą bei amatą. Bet gubiškai prigesusių tautiniame sąmoningume ir gyvo lietuviško reikalo supratime -- ilgai išlaikyti lietuvių! Ir jei šie piniginesnieji ir mokytesnieji daugiau tuo reikalu susirūpintų, tai jų paramai prisidėjus, manome, Lietuvos Milijoninį Fondą, jau seniai turėtume užbaigtą!

Darbą, kaupiant milijoną dolerių, turime paspartinti visuotinai. To reikalauja lietuvių garbė. Tai mūsų tautos išsilaikymo bendras reikalas.

STEBĖTOJO PASTABOS

* Į Vokietijos lietuvių kultūrinį-tautinį gyvenimą pažvelgęs, Tėviškės Žiburį bendradarbis nemato jam šviesesnės ateities. Jis pastebi Lietuvos lietuvių naują poveikį, sakydamas: "Rimti lietuviškos knygos mylėtojai susilaukia iš gimnazių Lietuvoje gana taurių spaudinių, kuriuos ir patys skaito ir vaikus iš jų moko."

* Kitas T. Z. bendradarbis rašo: "Vilniuj leidžiamų knygų tarpe yra labai vertingo turinio lituanistinių darbų, be kurių lietuvis inteligentas jau negali išsiversti. Išsivijoje tokias knygas išleisti būtų finansiniai ir techniška neįmanoma. Kokia Lietuvos dabartinė tikrovė bebūtų, geriau ją pažinti, negu nieko nežinoti."

* Sąmoningas lietuvis inteligentas išsivijoje negali išsiversti be Vilniaus leidinių, o lietuviai dvasiškai negali išsiversti be Lietuvos dvasiškų išleisto ir Vatikano aprobuoto Apeigyno. Į Mintį ateina Vilniaus Gimtojo krašto pastaba apie naują atviro žodžio laikraštį, einantį Chicagoje, Akiračius. Sakė: "Iškyla žurnalo būdingas bruožas, kurį savo laiku Akiračių redakcijai laišku pastebėjo Vytautas Sirvydas -- nelemtas dypukiškas iš aukšto žiūrėjimas į tai, kas daroma Lietuvoje."

* Rašius Dirvos komentatorius, V. Meškauskas jau 1966 m. pastebėjo: "Esama pas mus pažtūros, kad Lietuvos laisvės likimas ateinantiesiems amžiams (?) yra susijęs su sovietų imperija. Koks joje bus režimas, toks turės būti ir Lietuvoje. Geriausia, ką galima tikėtis, tai kad ateityje Lietuvai tvarkys lietuviai komunistai su galimai mažiausia priklausomybe Maskvai."

* VLIKas pasiskelbė, ruošias 8 knygeles apie Lietu-

Kreipiamės į Jus, mūsų mielleji tautiečiai, primindami, kad Lietuvos Fondas sudaromas ne iš liekanų, ne iš nereikalingo pinigų. Jis kaupiamas iš lietuviško susipratimo, tautinės savigarbos, lietuviškos išlikimo gyvo reikalo, iš lietuviškos širdies! Tai gi, kas yra pasižadėjęs aukoti atitinkamą pinigų sumą Lietuvos Fondui, nebedelskite ir nebeatšakinėkite, vis pasiteisdindami, kad auką atiduostu vėliau, kai praturtėsiu. Ne, ir dar kartą, nei Lietuvos Fondui aukokite dabar.

Rašykite čekius Lithuanian Foundation, Inc. adresuodami: prof. Jonas Puzinas, 1311 W. Wyoming Avenue, Philadelphia, Pa.

Tegu Lietuvos Milijoninis Fondas, visų lietuvių sudėtas, tampa stipriu ramsčiu mūsų švietimo, mokslo ir kultūros darbu lietuvių išlaikyti, o taip pat ir mūsų tautiniam sąmoningumui įrodyti. Tai lietuviškos vėnybės ženklas!

O, brangi tėvyne, Lietuva, mano gimtasis krašte, kurį jaunas būdamas palikau 1904 m. Taves taip seniai, nemačiau. To pasilgimo neaprašys joks raštas, tą pasako vien tik mano jausmai. Dabar kovoti už Tavo prarastą laisvę -- jau pasėnu, atsišaukiu į jaunesniuosius!

vos rusinimą, kurias suredaguosiąs senienų archeologas prof. J. Puzinas. Tuo tarpu Vilniuje, vietoje mirusio ryšių ministro ruso Belianino, komisaras paskyrė lietuvi inžinierių Kostą Onaitį, tris metus padėjusį Kūbai sutvarkyti savo susisiekimą.

* Idomus daugelio mūsų akademikų Amerikoje "surasėjimas". Pavyzdžiui, 1963 metais suorganizuota rusų kalbos mokytojų draugija vardu Dobre Slovo, kuri iš trijų skyrių išaugo į 36. Per pirmus keturis metus pirmininku buvo vienas organizatorių, Tėvų jėzuitų Fordhamo u-to slavistikos skyriaus vedėjas, prof. kun. W. Jaskevičius ir prof. A. Salys.

* Slavų ir rytų Europos kalbų mokytojų draugija, su trumpintai vadinama AATSEEL, savo Ohio skyrių prezidentu turi prof. F. R. Šilbajorį, išleidusį veikalą apie tris didrusius poetus, Massachusetts skyriaus ilgamečiu pirmininku yra Pranas A. Sveikauskas, o Oregone antruoju vicepirmininku yra Marija Udriš. Louisiana skyriui tūlą laiką išdindinku buvo E. Gibavičius.

Draugija leidžia organą The Slavic and East European Journal, kurio redakcijos štabe yra kun. W. Jaskevičius ir prof. A. Salys.

* Mūsų jaunime veikus Lietuvos reikalo Worcesterio Sv. Kazimiero parapijos klebonas kun. J. Jutkevičius lankė Australiją ir pėrsivežė žė įspūdį, kad lietuviai ten gerai įsikūrę, nemano niekur kitur keltis ir lūdi, kad jaunimas pergreitai nutausta.

* Norintiems kinų kalbos pramokti, štai, sakinėlis: "Či-či, či-pi; pai čan, pai šen" (reiškia: Jei suprasai save ir priešą, visur laimėsi).

* Išsivio lietuvių santykis su lietuvių Lietuvoje "gyvybinės reikšmės klausimu" jau pasidarė ir Kanados Tėviškės Žiburiams, kurie pirmieji išspausdino buvusios Vėnybės redaktorės S. Narkeliūnaitės kelionės į Lietuvą įspūdžius, bet, ne susiprateliams ėmus šūkalioti, iš baimės prigužo ir paliko vienai Vėnybei spaudos fronte klausimą kelti ir svarstyti.

VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. Evergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

Skaniausia lietuviška
duona gaunama

SILVER BELL
BAKING CO.

Sav.
A. RADŽIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

STagg 2-5938

38-40 Stagg Street,
Brooklyn, N. Y.

OPERETĖS CHORO 50 METŲ SUKAKTIS

Iš Lietuvos šio šimtmečio pirmuoju dešimtmečiu atvykęs žaliukas jaunimas Brooklyne kaip tai pajuto šv. Rašto žodžių svarbą gyvenime, kad: "Zmogus gyvena ne vien duona." Tokiu būdu, 19-ko metų Jonas Liurkauskas-Liutas 1901 m. suburia Donelaičio dramos draugiję, kuri 1904 m. pasivadinsi Simano Daukanto dramos draugija, suvaidino visą eilę teatro veikalų, arių parapijos McCadin salėje, Brooklyne. Ši salė lietuviams tapo tuo teatralinės veiklos centru, koku Kaune buvo Opera, ypač brandžiausiu Operetės choro veiklos metu (1916-1926).

Pirmieji dramos žingsniai nebuvo lengvi, nes, pav., po pirmojo vaidinimo Maspethe, Simano Daukanto draugijos vaidylos turėjo dramatiškai pro šalines duris sprukti lauk, nes buvo ruošiamasi juos primušti, kaip "bedievius"...

New Yorko Operetės choras su vadovu muziku Mykolu Cibu

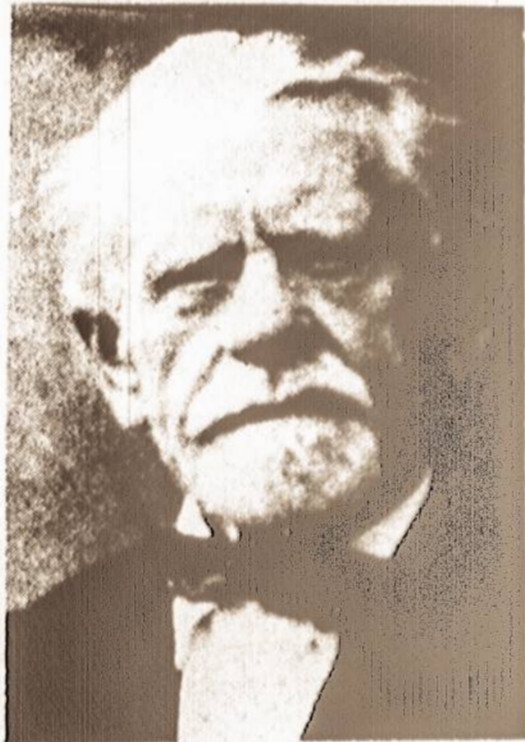
Ksaveras Strumskis, Operetės choro dirigentas 1919 - 1936 m.

Prie dramos veiklos greta žygiavo ir prisirišimas lietuviškai dainai. Nekalbant apie Leono Ere-

mino pastangas suorganizuoti latvių Biedribos chorą 1893 m., o Mildos Giedorių draugiją (1894) tarytum Eremio tradiciją tęsdamas, Vienybės leidėjas Kazys Brazys suorganizavo Mildos Vyrų chorą 1909 m., kuris vėliau pasivadino Scenos Myletojų choru. Šį chorą, kaip ir vėliau suorganizuotąjį Operetės chorą, mokė Ksaveras Strumskis, įrašęs savo vardą neištrintinai į Amerikos lietuvių muzikos istoriją.

Susiorganizavęs Operetės choras, tokiu būdu, atsisotojo ant tvirtų lietuviškos dramos ir dainos tradicijų pagrindo, tik pasuko naują kryptimi: statyti operetes. Čia svarbiausią

vaidmenį vaidino vertimųtekstų parūpintojas, mikropiunksnis Pijus Bukšnaitis ir choro mokytojas-dirigentas Ks. Strumskis. Idomu, kad visi stambieji dramos ir muzikos puoselėtojai Brooklyne būdavo ir Vienybės laikraščio žmonės, o Vienybė, 1907 m. iš Plymouth, Pa. atsikrausčiusi į Brooklyną, visada buvo nuoširdžiausia jų pastangų rėmėja.

Kazys B. Kriaučiūnas, seniausias Operetės choro narys, sulaukęs 87 metų.

Marijona Sidabriūtė-Strumskienė, solistė, dainavusi Opereteje 1919-1937 m.

Kadangi stambieji Operetės choro stulpai, Strumskis ir Bukšnaitis, mirė, nepalikdami užrašų, gal būtų sunku parašyti padorią Operetės choro istoriją. Bet -- galima! Gyvi buvę veiklūs nariai: Marijona Strumskienė-Jokubaitienė, Kazys B. Kriaučiūnas, F. Morkus (Floridoj), J. Jokubaitis, K. Saurusaitis (Hudson, N. Y.), ir kiti. Ypač daug medžiagos turi prof. Juozas Zilevičius savo archyvuose.

Jei Operetės choro istorijos ir gyvenimo tęsėjai-įpėdiniai įstengtų sukelti apie \$3,000 ir rastų gabiaplunksnį rašytoją, gal būt, būtų įmanoma išleisti brandžią ir puikią Operetės choro istoriją, kuri, savo keliu, būtų neįkainojamas įnašas Amerikos lietuvių kultūros istorijai.

VYT. SIRVYDAS

Muzikas Mykolas Cibas, Operetės choro dirigentas

HORN DENTAL LABORATORIES

APTARNAUJA NEW YORKA,
77-20 101st Avenue
Ozone Park, N. Y. 11417

Tel. VI 5-7730

Kalba lietuviškai

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių paraiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

SPORTININKAI SUKRUTO

Atėjus pavasariui lietuvų sporto gyvenimas Chicagoje kiek pagyvėjo. Į aikštę jau išėjo Lituanicos futbolininkai ir pradėjo pirmenybių rungtynes. Siemet jų laukia sunkesnės kovos. Sujungus I divizijos abi grupes, komandų pajėgumas pakilo. Pirmose rungtynėse lietuviai susitiko su Maccabee vienuolike. Laimėta 2:1. Neatvykus lygos teisėjui, žaidimas tebuvo tik draugiško pobūdžio ir taškai nebus užskaityti. Po to važiota pora šimtų mylių į Peoriją, Ill. Ten gauta pylos nuo vietinės komandos 3:1. Kovo mėn. paskutinį sekmdienį vėl žaista Marquette Parke ir čia išplėstas taškas iš Croatians vienuolikės, su kuria sužaista lygiomis -- 2:2.

Chicagoje buvo prarastos Vid. Vakarų sporto apygardos jaunių krepšinio pirmenybės, kur varžėsi tik Chicago ir apylinkių (išskyrus vieną komandą iš Clevelando) sportininkai. Laimėjo Chicago Neris.

Kovo 28 Cicero stadijone įvyko tradicinės Cicero-Berwyno miestų krepšinio rinktinėlių susitikimai. Jaunu-

čių ir jaunių grupėje laimėjo Cicero, o vyrų -- Berwyn. Cicero rinktinėse žaidė nemaža lietuvų: V. Ruginis, Z. Tauginas, A. Tauginas, M. Griauzdė, Zemaitis, Juozaitis ir Rimbergas. Cicero vyrų rinktinėi susitikti ruošė Arūnas Vasys, kuris Ciceroje vadovauja lietuvų krepšinio komandai, o sezono metu žaidžia Philadelphijos Eagles futbolo profesionalų vienete. Mindaugas Griauzdė, žaidęs už Cicero jaunių rinktinę, buvo išrinktas "Most valuable" žaidėju.

Cicero Clyde parko vyrų krepšinio pirmenybėse Cicero LSK krepšinininkai laimėjo I vietą. Iš 16 rungtynių jie laimėjo 14. Paskutinėse rungtynėse jie įveikė antroje vietoje likusį The Cabin penketuką 60:44. Už Cicero LSK žaidė: Juozaitis, Bereckis, Talaga, Ališauskas, Grauzdė, Vasys, Bačinskas ir kt.

* New Yorko Atletų vyrų futbolo vienuolikė kovo 23 pirmenybių rungtynėse turėjo nusileisti Dalmatinac vienuolikei 1:2. Dabar lietuvų komanda pirmenybių lentelėje stovi aštuntoje vietoje.

Mindaugas Griauzdė, pasižymėjęs Cicero krepšinininkas.

ŠACHMATININKAI

Chicagoje lietuviai šachmatininkai bandė laimėti Chicago miesto pirmenybėse. Meistrų klasės žaidėjas Povilas Tautvaišas šį kartą nebuvo pirmųjų tarpe. Jis kartu su K. Jankausku gavo po 5,5 taškus. Laimėjo jaunas amerikietis Werber, pelnęs 7 taškus, iš 8 galimų. Kiti lietuviai -- K. Ramas gavo 4,5 tšk., V. Karpuška ir Jasaitis po 4 taškus.

* S. Amerikos lietuvų krepšinio ir tinklinio pirmenybės bus prarastos balandžio 12-12 dienomis Clevelande. Jas vykdo LSK Zaibas.

Chicago futbolininkai

Chicagoje Lituanicos futbolo komandai šis sezonas amerikiečių pirmenybėse nėra rožėmis klotas. Pralaimėta Peorijai ir Spartai, nugalėta lenkų Lightenings 1:0, lygiomis sukovota su Croatians ir Wings. Taigi taškų santykis lygus 4:4. Tačiau prieš akis dar daug kovų ir visko galima tikėtis.

URAGVAJUS LIETUVIAI SPORTININKAI

Argentinos Lietuvių Balsas kovo 27 rašo apie Urugvajaus lietuvius sportininkus. "Nedidelė Urugvajaus lietuvų kolonija visuomet turtinga sportininkais. Didelėmis raidėmis čia buvo minimi pasaulinio garso krepšinininkai ir futbolo žaidėjai: Cieslinskas, Daukša, Sležinskas, Kullis, Sausis, Brazdžionis, Kanopa, Krasinskas, Vikonis. Čia veikė stipri hokey komanda Lituanla. Ir šandien sporto skyriuose skamba lietuviškos pavardės: Gumbaragis, Aserevičius, Mažeika."

S. BUTAIČIO ĮSPŪDŽIAI

Per eilę Vilniaus Sporto numerių Stepas Butautas rašė įspūdžius iš Olimpinių žaidimų krepšinio varžybių. Kaip žinome, šis buvęs garsus lietuvų krepšinio žaidėjas, Meksikoje vadovavo Kūbos krepšinio rinktinėi, kurią prieš tai jis treniravo. Čia jis rašo apie Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės ruošimą varžyboms, kas parodo, jog turbūt, nė viena pasaulio šalis tokių gerų sąlygų savo sportininkams nesusudaro: "Geriausi TSRS krepšinininkai nedalyvavo šalies pirmenybėse. Rinktinės sudėtyje žaidė tik keletą susitikimų su pajėgiausiomis klubinėmis komandomis. Po to sekė išvykos į Italiją, Pietų Ameriką turnyras Milane ir Maskvoje. Apie dvejus metus žaidėjai buvo atitraukti nuo savo klubų, šeimų, namų aplinkos". Lyginant su JAV olimpine krepšinio rinktinė, kuri prieš išvykstant į Meksiką

tik apie 6 savaites treniravosi, yra didelis skirtumas. Įdomi yra S. Butauto įspūdžių pabaiga. Jis rašo: "Mūsų krepšinio mėgėjus, be abejo, domina ir toks klausimas: kaip atrodytu žalgiris Meksikos olimpiados varžybų fone? Žalgiriečiai kol kas turėjo progos susitikti tik su dviem olimpiados dalyvėmis: Lenkija (VI vieta) ir Bulgarija (X vieta), tad sunku daryti kokias labiau pagrįstas išvadas. Manau, kad žalgiris kovotų dėl 5 -- 10 vietos."

R. Berlyne įvykotarptautinės fechtavimo varžybos, kuriose dalyvavo apie 160 sportininkų iš Vokietijos, Bulgarijos, Lenkijos, Rumunijos, Austrijos, Lietuvos ir kt. Čia lietuvų grupėje buvo Irena Mickutė, kuriai gerai pavyko ir ji iš 30 merginų tarpu užėmė pirmąją vietą ir gavo auksto medalį.

CALL US FOR
Liquor CUT RATE L 971
SAVE ON
YOUR FAVORITE
BRANDS
GOLDSTEIN Liquor Store
DOMESTIC & IMPORTED WINES & LIQUORS
 FOR DELIVERY PHONE
VIRGINIA 9-7669
NEAR FOREST PARKWAY
8427 JAMAICA AVE. WOODHAVEN, N. Y.

SERV-WELL ROOFING CO.
INC

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA
KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGE ĮRENGIA LANGUS
ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE,
SHINGLE ROOFING, GAMINA ASBESTO
ASFALTO SIENAS
VI 6-9519 ir VI 8-3800
77-20 101st AVE., OZONE PARK
Frank Brukas kalba lietuviškai

ADVOKATAS
C. A. VOKET
(VOKIETAITIS)
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Telefonas: NEWTON 9-6620

CARPENTER
CABINET MAKER
CUSTOM BUILT
CABINETS
• BOOKCASES
• ANTIQUE REPAIRING
FORMICA WORK SPECIALISTS
 AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.
VIRGINIA 7-5760

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.
86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginda 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

PETER'S
Bar & Grill
Sav. PETRAS KADAS

Jauki vieta įvairūs gėrimai.
Graži salė pobūviams bei susirinkimams.
KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATŠILANKANT
459 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211
Telefonas: EVERGREEN 4-8698

Mirė

VINCAS KALVELIS

Gegužės pabaigoje Chicago Tautinėse kapinėse bus palaidoti Vinco Kalvelio pelenai. Į Chicago tuo reikalu iš New Yorko vyks delegacija, vadovaujama Bronės Spudienės, kuri kartu su adv. Stp. Briedžiu ir kitais 7 LDD kuopos valdybos nariais vykdo velionio testamentą. Velionis buvo pavesęs 7 LDD kuopai rūpintis jo laidotuviemis.

Vincas Kalvelis, eilės lietuviškų organizacijų narys ir veikėjas, 79 m. amžiaus, mirė balandžio 7 Brooklyne. Jo palaikai buvo pašarvoti Salinskienės laidojimo koplyčioje, kur balandžio 9 d. įvyko atsivekinimas. Jam vadovavo 7 LDD kuopos pirm. Br. Spudienė. Tai kuopai velionis priklausė nuo 1933 m. Soc. -- demokratų centro vardu kalbą pasakė J. Pakalka, LDD vardu -- adv. Stp. Briedis, Menininkų sąjungos -- Vitalis Zukauskas, Atletų Klubu -- Frank Venis, Piličių Klubu -- jo išd. Simas ir kt. Velionio palaikai buvo sudėginti Fresh Pond krematoriume bal. 10 d. ir ten palikti su urna ligi jų paskutinės kelionės į Chicago.

Vincas Kalvelis į Ameriką buvo atvykęs 1908 m. Pradžioje apsigyveno Hartforde, Conn. Tenai, tarp kitų dalykų, vadovavo chorui, priklausė eilei liet. organizacijų. Brooklyne Kalvelis gyveno nuo 1933 m.,

1965 m. Kalvelis su ekskursantų grupe lankėsi Lietuvoje ir iš ten atsivežė žiupsnelį lietuviškos žemės, kuri, jo prašymu, bus išbarstyta ant jo kapo Chicagoje.

Kalvelis buvo kilęs nuo Kuršėnų, kur liko jo brolis Domininkas su šeima ir Brooklyne -- pusseserė Augustienė.

ISTORIKAS PROF. DR. K. AVIZONIS

Elon, North Carolina balandžio 20 d. mirė istorikas prof. dr. Konstantinas Avizonis, dr. P. Avizonio sūnus.

Velionis gimęs Žagarėje 1909 m. Baigęs Berlyno ir Kauno universitetus, Lietuvoje dėstė istoriją Aušros berniukų gimnazijoje, nuo 1940 m. Vilniaus universitete.

Pasitraukęs iš Lietuvos, nuo 1947 m. dėstė Freiburgo ir Pinnebergo universitetuose. Atvykęs į Ameriką, nuo 1949 m. dėstė Europos istoriją ir vokiečių kalbą Elon kolegijoje, N. Carolina.

ADELĖ NAUSĖDIENĖ

Bal. 19 d., Chicagoje, mirė žinoma lietuvių katalikių moterų veikėja Adelė Nausėdienė, 77 m. amžiaus.

Velionė, gimusi Lietuvoje, labai jauna atvyko į JAV. Baigusi Chicago Aukštesniąją mokyklą, kuri laiką mokytoja šv. Mykolo par. mokykloje. Buvo Katalikių Moterų Sąjungos organizatorė, nuo 1918 iki 1923 metų redagavo žurnalą "Moterų Dirva".

A. ERDMONIENĖ

Staigi mirtis ištiko Antaniną Kaselytę Erdmonienę, bešokant Zagaričių klubo pramogoje Hollywood salėje Chicagoje. Velionė gimusi Latvijoje, buvo gimnazijos mokytoja Pilypo Erdmano našlė. Nuliūdime liko duktė Lilė Molerienė su šeima, sesuo Bronė Kaselytė ir kt. artimieji.

Mums rašo

Didžiai Gerbiamieji, Jau metai, kaip palikau J. A. Valstybių krantus. Tie metai man buvo įsikūrimo metais. Dabar pradėjau sėslų gyvenimą. Vyriausybė dovanojo butą, kaip sakoma, su visais patogumais: šaltas šiltais vanduo, dujos, elektra ir už viską moku tik kapeikas. Jeigu kada lankysitės Lietuvoje, būsiu labai laimingas sutikti Jus savo kukielyje menėje.

Siunčiu Vieniųbei: "Nusiimkite Juodus Akinus" Mat, Feliksas Jucevičius labai ir labai nujuodino Lietuvą. Reikėjo šiuo klausimu pasisakyti.

Man leista, Tarybų Lietuvoje, gauti Vieniųbę, todėl

ARGENTINOJE MIRĖ BONIFACAS ŠNIOKA

rokiškėnas, 58 m. amžiaus, nuo pasikartojančio širdies priepuolio mirė bal. 13 d., Argentinoje. Sekančią dieną iškilmingai palaidotas Chacarita kapinyne. Liko žmona Veronika Tumėnaitė, duktė Adelė, po karo velionės atsiųstas brolis Petras su žmona Juana Pilkauskaitė, pusbrolis Matas Stasiulionis su žmona Staigyte, dėdė Balys Kiesylis su žmona Petronėle Bakanavičiūtė, Adolfas Klimonskis su žmona Marija Voveryte ir jų šeima, bei daugybė velionės draugų. Velionės šeimos kvietimu laidotuvių nuotraukas padarė A. L. Balso leidėjas Pranas Ožinskas.

Bonifacas atvyko Argentinon 1929 metais. Lankėsi Lietuvoje 1936 ir 1959 metais. Skaitė daug knygų, prenumeravo įvairių spaudą, rėmė lietuvių kultūrinį veikimą.

VIOLETA MIKALČIŪTĖ

Kordobos universiteto medicinos fakulteto paskutinio meto studentė Unimedcor narė, SLA 6 skyriaus sekretorė, gimusi Lietuvoje prieš 25 metus, savo sužadėtinio motoneta vėžinama nukrito ir nugabenta ligoninėn mirė bal. 20 d.

Argentinoje liko liūdinantis tėvas Juozas Mikalčius ir brolis inžinierius Svajūnas -- Jacinto Mikalčius su žmona, o JAV liko motina Marija S. Mikalčienė.

JUOZAS MIKUCKIS

Kaunas, Lietuva
Centrinis Bulvaras 65-31

Gerb. Vieniųbės Administracija:

Atleiskite, kad taip pavėluotai siunčiu prenumeratos mokėstį už 1969 metus.

Reiktų pagirti jūsų laikraštį už drąsą pasirenkant tiesų kelią lietuvių tautos labui. Mums reikia laikraščio, kuris jungtų įvairių pažiūrų lietuvius, o ne vien tik nagrinėtų savo siauro ratelio reikalus, laikraščio, kuris nebijotų įvairių nuomonių, nes nė vienas nežinome tikro recepto kaip geriau išsaugoti lietuviųbę išėtvijoje.

Iš mano pusės būtų prašymas: dėkit daugiau nuotraukų iš Lietuvos, nes apie vietos gyvenimą esame gana gerai painformuoti. Apie gyvenimą Lietuvoje, toks koks jis yra tikrai, mažai kas drįsta parašyti.

Keletą dolerių įdedu aukų Vieniųbei paremti. Skelbdami aukotojų vardus mano pavardės neminėkite, tik inicialus.

V. E. Z.

Apie V. Lišausko spaudos rinkinį

Dėl Vieniųbės š/m 5 nr. kronikoje tilpusios žinios apie Vlodo Lišausko padovanotą Minnesota universitetui spaudos archyvą patiekiamos tokios smulkmenos.

Faktiškai tai buvo 1944-1968 išleistos lietuviškos periodikos ir lituanistinių periodinių leidinių svetimomis kalbomis rinkinys, pradėtas sudaryti, prieš 25 m. tikslu jį dovanoti laisvosios Lietuvos Mokslų Akademijai. Rinkinys buvo didesnis, bet laikas ir aplinkybės paėmė savo duoklę. Dabar jį sudaro apie 500 atskirų pavadinimų periodinių leidinių lietuvių kalba ir apie 50 pavadinimų svetimomis kalbomis. Daug jų komplektuose, išleistų 4-rių kontinentų 20-tyje kraštu -- taigi rinkinys pasaulinės apimties.

Kai laisvos Lietuvos viltys užsivilkino, rinkinys tam tikromis sąlygomis buvo neseniai perduotas Minnesota universiteto bibliotekai, kurioje prisiglaudęs taip pat ir Imigracijos Studijų Centro archyvas. Tokiam sprendimui lėmė faktas, jog ateities

perspektyvoje amerikoniškosios institucijos bus ilgesnio amžiaus negu šio krašto lietuviškosios, taip pat faktas, jog lietuviškosios pajėgiosios organizacijos tokiais rinkiniais nesidomi.

Rinkinys Minnesota universitete bus ne vien panaudotas kaip medžiaga istoriniam imigracijos tyrimui. Jis taip pat tarnaus lietuviškai ir kitų tautų visuomenėi dabar ir ateityje. Toks uždavinys jam iš pat pradžių ir buvo numatytas. Jo leidinių atskiri pavadinimai bus paskelbti Imigracijos archyvo kataloguose, o jo visi leidiniai palaipsniui ar pagal reikimą bus mikrofilmuoti ir saugomi ateičiai. Norintieji panaudoti šio rinkinio leidinius turės sumokėti tik mikrofilmų kopijavimo laidas -- nieko už mikrofilmų pagaminimą. Taigi, suinteresuotiems, kur jie bebūtų, rinkiniu naudotimasis bet kada bus prielaimas lengvomis sąlygomis.

Remkite biznierių,
kurie remia Vieniųbę!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuviams Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY . MUTUAL FUNDS . INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudus,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymų, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiems kitais reikalais, -- kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS I VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v.v.

VIENYBĖ

VIVIAN VAIVADAITĖ, mūsų jauniausioji bendradarbė, neseniai įvykusioje spaudos konferencijoje Valstybės departamente, Washingtone, atstovavo Vienybę. Ji dalyvavo ir Valst. Sekretoriaus Rogers priėmimo spaudos atstovams. Konferencija buvusi labai įdomi ir ji žada parašyti savo išpūdžius. Atelnanti rudenį, 17 metų amžiaus Vivian pradės lankyti Florida Presbyterian College.

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

VISUOSE laikraščiuose skitote administracijų rašinius skaitytojams laiku apsimokėti prenumeratą. Neapsimokėjęsji skriaudžia laikraštį, trukdo jo išleidimui. Nuostolių pakelti negali joks laikraštis, jokia įstaiga. Dabar jau ir paštas draudžia laikraštį slunčinti papigintomis antrosios klasės teisėmis skaitytojams, kurie neatsilyginę už prenumeratą. Pašto atstovai dabar kasmet ateina tikrinti visų laikraščių kortekas. Neseniai lankėsi ir Vienybėje. Nė vienas laikraštis nenori slunčinti sustabdyti, bet negaudamas laiku prenumeratos - yra priverstas tai padaryti. Užvilkinę prenumeratų apmokėjimą prašome suprasti leidėjų padėtį. Teiktės prenumeratą kuogreičiausiai atsistoti.

ADMINISTRACIJA

Lietuvos konsulato New Yorke advokatai, kurie rūpinasi Amerikos lietuvių palikimais. Sėdi E. Armonienė iš Baltimore, Md., Gen. Lietuvos konsulas A. Šimutis, adv. Z. Šalnierienė iš Boston, Mass., J. Šimutienė. Stovi: adv. Grey iš Baltimorės, adv. Vokietaitis, Lietuvos konsulato sekretorė, adv. L. C. Mazotas iš Hartford, Conn., A. Stokna iš Amsterdam, N. Y. ir kitatautis advokatas iš New Jersey valstybės.

PAGERBS INŽINIERIŲ A. NOVICKIŲ

Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos N. Y. Skyrius gegužės 16 d. rengia pagerbimą inžinieriui Antanui Novickiui, sulaukusiam 75 m. amžiaus. Pagerbimo vakarienė įvyks Steak Pub restorane, Valley Stream, N. Y.

Inž. Antanas Novickis gimęs 1894 m. Diržių kaime, Zeimelio valsčiuje Šiaulių apskr. 1913 metais baigė Mintaujos gimnaziją, 1915 m. Rygos politechnikumą, 1916 m. Maskvoj mobilizuotas į kariuomenę. 1917 m. mokėsi Kijeve karo inžinerijos mokykloje. 1919 m. sausio 4 d. įstojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę, 1930 m. išėjo į atsargą. 1925 m. Versailles gavo karo inžinieriaus laipsnį. Lektoriaus Aukštuosiuose Karo mokyklos kursuose. Vytauto u-te gavo statybos inžinieriaus laipsnį.

1926 m. buvo prez. Kazio Griniaus adjutantas. Gen. štabe susisiekimo skyriaus vedėjas, statybos inspektorius, 1940 m. buvo komisi-

Inž. Antanas Novickis

joj tarp USSR ir Lietuvos rubežiams nustatyti. 1941 m. susisiekimo ministras. 1947 - 49 VLIKo Vykd. Tarybos kultūros tarnybos valdytojas. 1949 m. su šeima atvyko į Ameriką. New Yorke dirba statybos inžinierium. Su žmona Birute Grišaityte ir dukra Živilė gyvena Ozone Park, N. Y.

KALBANT APIE PALIKIMUS...

Lietuvių palikimų byloms Aukščiausias Teismas Washingtone ruošiasi suvienodinti palikimų bylas. Dabar vienuer gyvenančiųjų palikimai siunčiami į Lietuvą, kitur gyvenančiųjų sulaukomi. Pavyzdžiui, net New Yorke mieste nevienodai tvarkoma. Brooklyno ir Queens palikimai nesunčiami Lietuvon, tuo tarpu Bronxo siunčiami ir iš Chicagos.

Lietuvių filatelistų draugija ruošiasi išleisti Lietuvos pašto ženklų katalogą. Medžiaga baigiama surinkti, Lietuviai filatelistai susiorganizavo New Yorke 1954 m. Organizatoriai: Mykolas Slapšys, (miręs), Z. Raulnaitis, A. Bendorius, broliai Zabelskiai, K. Motuzas, dabartinis pirminkas J. Mulevičius ir philadelphiečiai broliai Norton. Draugijoje viso yra per 100 narių gyvenančių visame krašte, net užsienyje. Per gyvavimo laikotarpį išleido 65 laikraštėlio numerius.

Solistė Lionė Jodytė su dukrele Janina Vienybėje susipažįsta su viešnia iš Lietuvos, Vilniaus Konservatorijos profesore Aldona Smilgaite Dvarioniene. Jaunoji Janina turėjo progos viešniai pademonstruoti ir savo artistiškus gabumus. Dvarionienė buvo sužaveta Janinos talentu.

MARGUČIŲ VAKARAS

Tradicinis Margučių parngimas, kurį kasmet rengia 7 LDD kuopa, šiemet buvo iš eilės jau 25-asis. Narių ir svečių prisirinko pilna Bručo salė.

Vakaro programai vadovavo Bronė Spudienė, kuri jau 26 metai pirmininkauja tos kuopos valdybai. Margučių šventės ir bendrais klausimais buvo pakviesti pakalbėti įvairių organizacijų atstovai. Jų tarpe kalbėjo E. Mikužlūtė, SLA

ižd., ilgametis 54 siuvėjų lokalo pirm. J. Zaveckas, to paties lokalo biznio reik. vedėjas Vyt. Ubara, adv. S. Briedis, Ant. Sateika, sekr. Soc-demokratų centro J. Vilkaitis, Vienybės red. J. Valaitis, Alice Luklenė, vieniintelė lietuvių kontraktorė Marytė Diržienė, ar. J. Stukas ir kt.

Už margučiu premijas laimėjo S. Petrash, A. Šilbajoris, Ona Petrash ir A. Žaliaduonis.

Tradiciniame LDD 7 kuopos Margučių vakare: (iš k. į d.) St. Petrash, laimėjęs I-ąją premiją, Ona Petrash, Bronė Spudienė, A. Žaliaduonis - IV-tos premijos laimėtojas ir M. Vasilka. Jaukus pobuvis įvyko Prano Bručo salėje, Woodhavene.